

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Voeding en Diëtetiek
voltijd

De Haagse Hogeschool

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Voeding en Diëtetiek
voltijd

De Haagse Hogeschool

CROHO nr.34579

Hobéon Certificering BV

Datum

1 oktober 2011

Auditteam

Drs. R. B. van der Herberg

Dr. J.A. Iestra

Drs. J.W. Zijlstra

A.P. van der Burg

Secretaris

Drs. M.S. Bijkerk

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTEND OORDEEL	3
3.	OORDELEN PER STANDAARD	5
4.	ALGEMENE CONCLUSIE	35
5.	AANBEVELINGEN	37
BIJLAGE I	Scoretabel	38
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	40
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	50
BIJLAGE IV	Locatiebezoek	52
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	56
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	58

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	De Haagse Hogeschool / The Hague University of Applied Sciences
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.

NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Voeding en Diëtetiek
registratienummer croho	34579
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	HBO bachelor of Health Care
domein	Gezondheidszorg
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	bachelor
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie(s)	Den Haag
variant(en)	voltijd
relevante lectoraten	Leefstijlverandering bij Jongeren Pedagogiek van de Beroepsvorming

in-, door- en uitstroomgegevens van -zo mogelijk- de laatste 6 cohorten						
cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010
▪ instroom voltijd		203	218	181	231	248
▪ instroom compact		57	48	44	53	78
cohort	2003	2004	2005	2006	2007	2008
▪ propedeuserendement (in %) na 2 jaar						
- voltijd				64%	54%	56%
- compact				74%	69%	70%
cohort	2000	2001	2002	2003	2004	2005
▪ uitstroom na 5 jaar (post-P)						
- voltijd			88%	84%	82%	84%
- compact			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
gerealiseerde docent–student ratio						
▪ voltijd en compact	1:27					
contacturen	1 ^e jaar		2 ^e jaar		3 ^e jaar	
▪ gemiddeld aantal per week	14,3		11		8,5	
					1,5	

2. SAMENVATTEND OORDEEL

Samenvattend oordeel over de kwaliteit van de opleiding aan de hand van de zes onderwerpen waarin de 16 standaarden zijn bijeengebracht.

1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding heeft op basis van het landelijke competentieprofiel een eigen opleidingsprofiel geformuleerd. Hierin krijgen alle zes beroepsrollen uit het landelijke competentieprofiel gelijkwaardig aandacht. Het auditteam heeft dit opleidingsprofiel bestudeerd en is van mening dat de beoogde eindkwalificaties op hbo-niveau zijn. Het auditteam is van mening dat de profilering van de opleiding duidelijker zou kunnen, en de contacten met het werkveld geïntensiveerd kunnen worden, met name via de beroepenveldcommissie. Desalniettemin heeft de opleiding volgens het auditteam zinvolle eindkwalificaties vastgesteld. De internationale oriëntatie en de contacten met het werkveld voldoen.

2. Programma

Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied. De studenten werken vanaf het begin van hun opleiding aan beroepsproducten ontleend aan het werkveld. In deze beroepsproducten komen de diverse beroepsrollen aan de orde, in verschillende context en setting. Het auditteam is van mening dat de keuze voor het werken met de beroepsproducten een goede is doordat de studenten op deze wijze de vaardigheden leren die ze later in de beroepspraktijk nodig hebben. Door middel van de beroepsproducten wordt tevens een directe verbinding gelegd tussen de nagestreefde competenties en de leerdoelen in het onderwijs. Op basis hiervan concludeert het auditteam dat de vormgeving van het onderwijs de studenten in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te ontwikkelen.

In het tweede deel van de studie krijgen de studenten voldoende mogelijkheid om kennis op te doen in het werkveld in de vorm van stages en het afstudeerproject.

Eenzijds concludeert het auditteam dat de opbouw van het programma de studenten de mogelijkheid biedt alle competenties op bachelorniveau te ontwikkelen. Anderzijds concludeert het auditteam dat de aansluiting tussen het programma en het eigen opleidingsprofiel een punt van aandacht is. De opleiding hanteert een breed profiel terwijl de student niet in alle gevallen ook zo breed opgeleid wordt.

Wat internationalisering aangaat heeft de opleiding stappen gezet en biedt zij studenten de mogelijkheid om over de grenzen te kijken. Internationalisering lijkt geen speerpunt van de opleiding, echter de opleiding doet voldoende om de studenten, die dat willen, internationale ervaring op te laten doen, bijvoorbeeld door het lopen van internationale stages en een internationaal Engelstalig blok.

Binnen de Academie voor Gezondheid, waartoe de opleiding behoort, is het doen van onderzoek al vele jaren onderdeel van het curriculum. Sinds studiejaar 2009 – 2010 is een academiebreed programma onderzoek gestart om de onderzoekscomponent in de curricula te verstevigen.

Dit studiejaar 2010 -2011 is de propedeusefase van de opleiding aangepast. Vanaf studiejaar 2011-2012 wordt deze verstevigde en geïntensiveerde onderzoekscomponent voortgezet in de hoofdfase van de opleiding.

Het auditteam is van mening dat het programma aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. De opleiding en de studenten zijn zich bewust van de struikelvakken binnen de opleiding. De studenten worden zich door de diagnostische toetsen bewust van hun zwaktes en de opleiding geeft de studenten de mogelijkheid om hieraan te werken.

Tevens is het auditteam van mening dat de opleiding studeerbaar is. De opleiding verhoogde in de afgelopen tijd het aantal contacturen, hetgeen het auditteam een goede stap vindt. Ook de studielast zou volgens het auditteam nog verder verhoogd kunnen worden, onder meer door de studenten uit te dagen meer tijd aan projecten en zelfstudie te besteden.

3. Personeel

Het auditteam is van mening dat de opleiding een goed personeelsbeleid hanteert om de doelstellingen van de opleiding te bereiken. De opleiding zorgt er door het aannamebeleid voor dat kennis op het gebied van alle beroepsrollen vertegenwoordigd is. De opleiding waakt over de deskundigheidsbevordering van de docenten. De docenten krijgen ruim de gelegenheid om deel te nemen aan individuele en collectieve scholing. Ook krijgen docenten de gelegenheid om een masteropleiding te volgen.

In 2007 is het docententeam sterk gegroeid. Onder meer daardoor hebben veel docenten redelijk recente ervaring in werkveld. Het auditteam is van mening dat de kennis van het personeel een goede afspiegeling is van de verschillende opleidingsspecifieke beroepsrollen. De betrokkenheid van een aantal docenten bij onderzoek via kenniskringen van de lectoraten waardeert het auditteam als positief.

Het auditteam concludeert dat de opleiding voldoende personeel inzet om het onderwijs te verzorgen.

4. Voorzieningen

Het auditteam is van mening dat de voorzieningen ruim voldoen aan de eisen. De opleidings-specifieke faciliteiten voldoen ruim aan de eisen. Het auditteam is tevens van mening dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan de studiebegeleiding en aan de informatievoorziening. Over het algemeen zijn de studenten tevreden over de voorzieningen en de studiebegeleiding.

5. Kwaliteitszorg

Het auditteam is van mening dat de opleiding voldoende oog heeft voor de kwaliteitszorg en een cyclus opgezet heeft waarmee de opleiding in al zijn facetten op regelmatige basis geëvalueerd wordt. De opleiding heeft voldoende aantoonbaar gemaakt dat uitkomsten van evaluaties leiden tot verbeteringen binnen de opleiding. Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom als voldoende. Over het algemeen worden de verschillende stakeholders bij de kwaliteitscyclus van de opleiding betrokken.

6. Toetsing

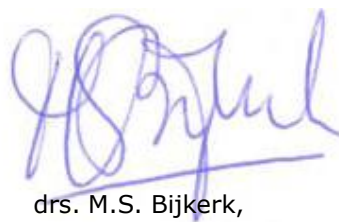
Het auditteam is van mening dat de opleiding door het werk van de toetscommissie goed zicht heeft op het niveau van de toetsen en de betrouwbaarheid daarvan. De toetsen die het auditteam gezien heeft, voldeden aan deze eisen. Het niveau van de tussentijdse tentamens en het afstudeerniveau van de studenten beoordeelt het auditteam aan de hand van de afstudeerscripties die het auditteam heeft bestudeerd als voldoende.

Algemene conclusie:

Het auditteam is van mening dat de opleiding op alle standaarden tenminste voldoet aan de basiskwaliteit en op sommige onderwerpen hier bovengaan steekt.

1 oktober 2011

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

drs. M.S. Bijkerk,
secretaris

3. OORDELEN PER STANDAARD

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Het Haags Competentieprofiel

De opleiding Voeding en Diëtetiek van De Haagse Hogeschool heeft als doel, breed inzetbare en kwaliteitsgerichte voedingsprofessionals op te leiden. Professionals die zich in verschillende beroepsrollen kunnen profileren zowel binnen een complexe samenleving als in een (multiculturele) nationale en internationale context. De opleiding heeft zich bij het opstellen van deze doelstelling gebaseerd op het landelijke competentieprofiel uit 2004, opgesteld door het Landelijke Overleg Opleidingen Voeding en Diëtetiek. In dit landelijke competentieprofiel (2004) staan zes beroepsrollen centraal die de voedingskundige/ diëtist in het werkveld kan vervullen: behandelaar, adviseur, voorlichter, manager voeding, ondernemer en onderzoeker. Aan elke beroepsrol zijn een of meerdere beroepsproducten verbonden, die kenmerkend zijn voor de uitoefening ervan. Vervolgens zijn de vaardigheden, kennis en houding die voorwaardelijk zijn om het beroepsproduct te kunnen realiseren, beschreven in een competentie gekoppeld aan het beroepsproduct.

De opleiding heeft op basis van het landelijk competentieprofiel en in combinatie met het competentieprofiel van De Haagse Hogeschool, waarin bepaalde accenten op de verschillende competenties gelegd worden, een eigen profiel ontwikkeld. Dit is een vrij breed profiel; studenten ontwikkelen zich in alle zes beroepsrollen en afgestudeerden moeten aan de slag kunnen in alle beroepsrollen, binnen of buiten de gezondheidszorg in het (commercieel) voedingskundige, het preventieve en in het paramedische werkveld. Een specifiek kenmerk van de regio en de stad Den Haag, is een relatief hoog percentage etnisch-culturele groepen en een relatief grote groep internationale inwoners (expats). Ook dit is verwerkt in het profiel van de opleiding.

De profilering van de opleiding is tijdens de audit uitgebreid besproken. Het auditteam is van mening dat de opleiding een werkbare vertaalslag heeft gemaakt van het landelijke competentieprofiel naar het eigen competentieprofiel. Het auditteam is van mening dat met dit profiel het volledige potentiële werkveld van de toekomstige studenten gedekt is. Volgens het auditteam is een belangrijke ontwikkeling in het beroepenveld de aandacht voor preventie en public health. Het auditteam beveelt aan om te overwegen om hier in het profiel meer aandacht aan te besteden.

Aansluiting bij internationale ontwikkelingen

De opleiding participeert in overleg opgezet door nationale en internationale beroepsorganisaties. De trends die hierin worden besproken, gebruikt de opleiding om de actualiteit van het eigen competentieprofiel te analyseren. Op internationaal niveau heeft de Thematic Network Dietitians Improving Education and Training Standards in Europe (DIETS) in september 2009 onder auspiciën van de EFAD (European Federation of Associations of Dietitians) de Europese competenties en gedragsindicatoren vastgesteld; deze standaard is gebaseerd op wat de opleidingen Voeding en Diëtetiek zelf hebben ingebracht. De standaard is

bedoeld als leidraad voor bacheloropleidingen in Europa voor het niveau van de beroepsuitoefening van diëtisten en voor de eisen die aan het niveau van de opleidingen en de studieresultaten mogen worden gesteld. Het Haagse competentieprofiel voldoet aan de Europese competenties.

Het auditteam is van mening dat de opleiding op basis van bovenstaande in voldoende mate aansluit bij de internationale eisen.

Relaties met het beroepenveld

De opleiding krijgt feedback vanuit het werkveld, onder meer vanuit de contacten met opdrachtgevers van praktijkopdrachten, stage- en afstudeerbegeleiders, beroepenveld commissie (BVC) en overleg met beroepsverenigingen. Bij het afstuderen zijn altijd bij ieder afsluitend examengesprek vertegenwoordigers uit het werkveld betrokken. Deze mensen zijn ondergebracht in de Commissie van toezicht. Zij rapporteren hun bevindingen over het eindniveau van de afgestudeerden aan de opleiding.

Het auditteam concludeert dat de contacten met het werkveld vooral via de docenten verlopen. De docenten krijgen via de contacten met de stageverlenende organisaties feedback op de opleiding en input voor vernieuwingen. Het auditteam heeft de indruk dat de beroepenveldcommissie in de afgelopen jaren geen heel actieve rol heeft gespeeld binnen de opleiding. Echter, de BVC heeft sinds een half jaar een nieuwe voorzitter, die een gemotiveerde indruk maakte op de leden van het auditteam. Een van de opmerkingen die de nieuwe voorzitter maakte, was dat de opleiding nog meer gebruik kan maken van de knowhow door het werkveld als klant van de opleiding te zien. Door deze nieuwe impuls in goede banen te leiden, zal de opleiding nog beter gebruik kunnen gaan maken van de expertise van de BVC.

Weging en Oordeel voldoende

Het auditteam is van mening dat de opleiding op basis van bovenstaande voldoet aan de basiseisen die aan beoogde eindkwalificaties gesteld worden. Op alle vlakken kan verbeterd worden. Zo is het auditteam van mening dat de opleiding zich nog duidelijker kan profileren en de contacten met het werkveld intensiever kunnen, met name via de beroepenveldcommissie. Desalniettemin heeft de opleiding volgens het auditteam een zinvolle set eindkwalificaties vastgesteld en zijn de internationale oriëntatie en de contacten met het werkveld voldoende. Het auditteam komt daarom op deze standaard tot een voldoende.

Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

Aansluiting bij de actuele ontwikkeling in het programma

De opleiding stemt de invulling van de actuele inhoud van het programma af op relevante ontwikkelingen in het vakgebied voeding en diëtetiek. Voorbeelden van actuele onderwerpen die in het studieprogramma zijn opgenomen, zijn: welvaartsziekten, leefstijl, ondervoeding van patiënten in geïnstitutionaliseerde gezondheidszorg, evidence based-handelen, financiering in de zorg, ontwikkeling van producten met gezondheids-bevorderende eigenschappen. Zoals in standaard 1 beschreven, is een specifiek kenmerk van de regio en de stad Den Haag, een relatief hoog percentage etnisch-culturele groepen en een relatief grote groep internationale inwoners (expats). Dit is terug te vinden in het onderwijsprogramma, waarin specifieke zorgvragen en thema's worden behandeld die van belang zijn voor deze populatie. Een voorbeeld hiervan is het vak Diëtetiek/Interculturele communicatie.

Interactie met het werkveld

De interactie met de beroepspraktijk en voorbeelden uit de beroepspraktijk komen ruim aan de orde in het onderwijsprogramma. In vrijwel elke fase van de opleiding werken de studenten aan projecten ontleend aan de beroepspraktijk. Gedurende de eerste drie jaar van de opleiding wordt in ieder blok in de integrale leerlijn vanuit de context van een beroepsrol (met vanaf het derde studiejaar een externe opdrachtgever) gewerkt aan beroepsproducten.

Voorbeelden van de beroepsproducten zijn:

Studenten Voeding en Diëtetiek werken onder meer in een gezamenlijk project met PABO-studenten aan bewustwording van eetgedrag. Ook begeleiden zij samen met het Olympisch Steunpunt en sportdiëtisten jonge topsporters en doen zij consumentenonderzoek voor een voedingsbedrijf. De Haagse Hogeschool is gevestigd in een deelgebied met achterstandswijken. In samenwerking met organisaties in de wijk geven studenten voedingsvoorlichting aan allochtone moeders en vanuit de minor Preventie werken zij onder andere aan projecten met (allochtone) kinderen met overgewicht.

Sinds enkele jaren beschikt de opleiding over het bureau Voedingsadvies.nl. Een expertisecentrum dat handelt onder de vlag van de opleiding, en waar zorgverleners uit de regio projecten kunnen indienen die studenten onder begeleiding van een professional uitvoeren. Deze projecten variëren van onderzoek bij diabetespatiënten, health checks bij werknemers tot sportvoedingsadvies bij de City Pier City loop. Wekelijks komen er projectaanvragen binnen. Op initiatief van de Academie voor Gezondheid van De Haagse Hogeschool is in mei 2009 H/Health Point gezondheidscentrum gevestigd in de nabijheid van de hoofdlocatie van De Haagse Hogeschool. H/Health Point was een leerwerkplaats en onderneming, waar studenten in een authentieke werkomgeving voor de beroepsuitoefening typerende multidisciplinaire werkprocessen leren. Op het ogenblik is H/Health Point gesloten, de opleiding is in overleg hoe aan dit initiatief een vervolg gegeven kan worden.

Daarnaast doen de studenten, in eerste drie jaar beperkt en later uitgebreid, ervaring op met het werken in de beroepspraktijk. In het vierde jaar werkt de student in een werk/ervaringsstage van 20 weken en een afstudeerstage van 20 weken aan hun vaardigheden als beginnend beroepsbeoefenaar van een gekozen beroepsrol. Daarnaast hebben studenten de mogelijkheid in het derde jaar de minorruimte (profileringruimte) van 15 studiepunten in te zetten voor een extra praktijkervaring in Nederland of in het buitenland (gecombineerd met het blok Internationalisering).

jaar	soort stage	kernmerken stage
1	oriënterende stage (2 dagen)	kennismaking met beroep en beroepsbeoefenaar
2	oriënterende stage (2 dagen)	kennismaking met beroep en beroepsbeoefenaar
3	project stage (2 x 10 weken) blok " verbreding en verdieping"	groepsstage: Studenten werken in een groep van 6 studenten gedurende 2 x 10 weken aan (echte) opdrachten in een praktijksetting.
3	profielingsruimte: internationale ervaringsstage (20wk)	individuele werk/ervaringsstage als vrije minor (keuze) in combinatie met blok internationalisering
3	profielingsruimte: werk/ervaringsstage (10 weken)	individuele werk/ervaringsstage als vrije minor (keuze)
4	werk/ervaringsstage (20 weken)	Individuele stage
4	afstuderen /afstudeerstage (20 weken)	afstuderen /afstudeerstage (20 weken)

Het auditteam is van mening dat de studenten, zeker in de tweede helft van hun opleiding in ruim voldoende mate in aanraking komen met het werkveld.

Het auditteam stelt vast dat de opleiding in interactie is met het werkveld. Het auditteam heeft de aan de beroepspraktijk ontleende producten bestudeerd en is de mening toegedaan dat het zinvol zou zijn om al eerder te beginnen met deze kennismaking en de oriënterende stages in de eerste twee jaar verder uit te breiden. De beroepsproducten geven wel een goed beeld van het werkveld en zijn zeker een zinvolle wijze van kennismaken met de toekomstige werkomgeving.

Docenten in het werkveld

Het aantal docenten dat naast hun werk aan de Haagse Hogeschool tevens in het werkveld werkzaam is, is beperkt. De recente kennis van het werkveld is vooral te vinden bij de praktijkbegeleiders.

Het merendeel van de docenten is sinds 2007 aan de opleiding verbonden, en sindsdien niet meer zelf actief in het werkveld. Aan de andere kant is wel het merendeel van de docenten werkzaam als stage- en afstudeerbegeleider en houdt als zodanig voeling met het werkveld.

Literatuur

De keuze voor literatuur (boekenlijst in de studiegids en literatuur in de studiehandleidingen en syllabi) wordt jaarlijks besproken in de voorbereidings- en evaluatievergadering van de blokken en in andere overlegverbanden, zoals de projectgroep onderzoek. De curriculumcommissie waarborgt, mede op basis van de uitkomsten van de diverse overleggen de actualiteit en relevantie van de voorgeschreven en aanbevolen literatuur.

Het auditteam heeft de literatuurlijst bestudeerd en heeft vastgesteld dat de opleiding gebruik maakt van de standaardwerken voor een opleiding Voeding en Diëtetiek. Het niveau van de literatuur is dus volgens het auditteam voldoende. De opleiding heeft tevens een aantal gangbare Engelse boeken op de literatuurlijst opgenomen, waarmee de opleiding volgens het auditteam in voldoende mate een internationale dimensie in de literatuurlijst ondergebracht heeft.

Onderzoek

Om de onderzoekscomponent in de curricula van de academie te verstevigen is in studiejaar 2009 – 2010 een academiebreed programma 'Onderzoek' gestart. Dit studiejaar 2010 -2011 is de propedeuse hierop aangepast. Vanaf studiejaar 2011-2012 wordt dit programma voortgezet in de hoofdfase. Een voorbeeld van een aanpassing in het onderwijs is de cursus 'Kritisch denken'. Studenten leren tijdens deze cursus redeneren en informatie beoordelen. Dit komt ten goede aan de onderzoeksvaardigheden van de student. Aangezien deze cursus pas sinds kort deel uitmaakt van het programma, heeft ook een groot deel van de docenten van de opleiding deze cursus gevolgd, enerzijds om zelf hun onderzoeksvaardigheden te verbeteren en anderzijds om de studenten beter te kunnen begeleiden bij het doen van onderzoek.

Het auditteam is van mening dat de opleiding met de invoering van de cursus Kritisch denken (met bijbehorende aantrekkelijke software) een goede stap gezet heeft naar een zinvolle ontwikkeling om onderzoek een structurele plek te geven binnen de opleiding. Het feit dat ook het merendeel van de docenten de cursus heeft gevolgd zorgt ervoor dat de werkwijze in de hele opleiding inbedt. Dit waardeert het auditteam als zeer positief.

Lectoraat

De contacten tussen de opleiding en de lectoraten zijn nog beperkt. Er zijn inmiddels contacten met het lectoraat Pedagogiek van de Beroepsvorming over de vormgeving van de studieloopbaanbegeleiding in het curriculum. Bij het lectoraat Leefstijlverandering bij Jongeren worden studenten ingezet in onderzoekopdrachten. Een aantal docenten van de opleiding is betrokken bij het lectoraat Leefstijlverandering bij Jongeren en brengt de kennis van daar in in het programma.

Oordeel studenten over praktijkgerichtheid van de opleiding

Studenten beoordelen de praktijkgerichtheid van de opleiding met een voldoende (in de afgelopen jaren tussen de 3,2 en 3,5 op een vijfpuntschaal). Wel is de trend licht dalend, studenten geven aan graag vaker in de praktijk te willen werken. Deze wens sluit aan bij de mening van het auditteam, dat van mening is dat het goed zou zijn om de studenten al eerder uitgebreider de mogelijkheid te bieden om kennis te laten maken met het werkveld.

Weging en Oordeel goed

Het auditteam concludeert dat het programma aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied heeft. De studenten werken van meet af aan aan het werkveld ontleende beroepsproducten. Het auditteam is van mening dat de keuze voor het werken met de beroepsproducten een goede is doordat de studenten op deze wijze de vaardigheden leren die ze later in de beroepspraktijk nodig hebben. De oriënterende stages in de eerste twee jaar van de opleiding vindt het auditteam enigszins beperkt. Vervolgens krijgt de student in het tweede deel van de studie voldoende mogelijkheid om kennis op te doen van het werkveld.

De opleiding maakt gebruik van actuele en zinvolle literatuur die volgens het auditteam in voldoende mate internationaal is.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen en samenhangend studieprogramma.

Bevindingen

Opbouw van het programma

Het curriculum van de Haagse opleiding is gebaseerd op het landelijke competentieprofiel voor een opleiding Voeding en Diëtetiek. In ieder blok staan twee beroepsrollen centraal. Aan het eind van het tweede studiejaar hebben studenten in alle zes beroepsrollen die de voedingskundige/diëtist in het werkveld kan vervullen tweemaal gewerkt. Halverwege het derde studiejaar kiest de student voor een profilering in een of twee beroepsrollen. Door een keuze uit minoren is individuele profilering mogelijk. De student sluit het onderwijsprogramma af met een werk/ervaringsstage en afstudeerstage.

Competenties

Het auditteam is van mening dat de opleiding een zinvolle vertaling heeft gemaakt van de eindkwalificaties naar de inrichting van het programma door middel van de beroepsproducten. De opleiding legt een verbinding tussen de competenties en de programmaonderdelen. Door deze competenties te ontwikkelen, bereikt de student het eindniveau.

De te behalen competenties zijn in het onderwijsprogramma geordend volgens de beroepsrollen die de voedingskundige/diëtist in het werkveld uitvoert. De student werkt in ieder blok aan een of meerdere beroepsproducten vanuit een verschillende context. De beroepsproducten vormen het bewijs voor het beheersen van een competentie. De opleiding werkt met vijftien competenties ofwel beroepsproducten. Voorbeelden van deze competenties zijn:

1. Diëtistische diagnose (behandelaar)
2. Behandelplan (behandelaar)
8. Voedingskundig advies (adviseur)
9. Kwaliteitsplan/ voedingsbeleidsplan (behandelaar)
10. Voorlichtingsplan (voorlichter)
11. Marketingplan (manager voeding)
13. Ondernemingsplan (ondernemer)
15. Onderzoeksopzet en Onderzoeksrapport (onderzoeker)

In het curriculum worden drie beheersingsniveaus voor competentieontwikkeling onderscheiden, waarvan het derde het hoogste niveau is (die van beginnend beroepsbeoefenaar). Conditie als complexiteit, transfer en verantwoordelijkheid bepalen het niveau van competentiebeheersing.

Competentie niveau	Taakuitvoering condities		
	Complexiteit	Transfer	Verantwoordelijkheid
1 ^e niveau	Beschikt over en ontwikkelt basiskennis en vaardigheden, werkt vooral met routines, krijgt instructies, volgt aansturing door leidinggevende.	Beschikt over de nodige kennis en vaardigheden om routinematig te werken in een intern project of voor een externe opdrachtgever.	Draagt verantwoording voor het eigen takenpakket, formuleert doelen, legt over de voortgang verantwoording af.
2 ^e niveau	Past kennis toe, werkt met richtlijnen en procedures in complexe situaties, verdiept zich in vraagstukken van complexiteit in het werk.	Beschikt over en ontwikkelt uitgebreide kennis, vaardigheden, en enige ervaring om te werken en levert goede prestaties in diverse organisaties.	Werkt resultaatgericht, zet eigen trajecten uit, onderhandelt over de trajecten, legt verantwoording af over keuzes, weegt deze af met een termijnperspectief.
3 ^e niveau	Analyseert problemen, vragen en knelpunten in complexe situaties, handelt in de praktijk zelfstandig, neemt beslissingen, ontwikkelt nieuwe procedures of nieuw plan van aanpak, gebruikt creativiteit in het aanpakken en uitvoeren van opdrachten.	Analyseert de eigen situatie, vult hiaten binnen de eigen kennis aan via zelfsturend leren verwerft waar nodig nieuwe vaardigheden, denkt en werkt met een branche- en organisatie overstijgende kijk op de problemen.	Werkt pro-actief, verantwoordt op diverse niveaus en professionele wijze de informatieverzameling, theoriekeuze en -vorming en de gekozen oplossingen naar de opdrachtgever en naar collega's, staat open voor kritisch oordeel van collega's en beroepsgenoten.

Elke competentie is uitgewerkt in meerdere beroepstaken, die aan grotere onderdelen van het curriculum (blokken) verbonden worden. De beroepstaken worden door docenten vertaald in doelstellingen met een toenemend beheersingsniveau.

Hieronder voorbeelden van de beroepstaken die beheerst moeten worden om een competentie te bereiken.

Beroepstaken behorend bij rol Adviseur- product 9 Kwaliteitsplan/Voedingsbeleidsplan - competentie 9	
De voedingskundige/diëtist stelt in het kader van het voedingsbeleid van een opdrachtgevende organisatie een kwaliteitsplan op.	
9-a	<i>werkt methodisch</i>
9-b	<i>werkt evidence based</i>
9-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
9-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
9-e tot i	<i>etc</i>

In een competentiematrix wordt aangegeven op welk niveau een beroepstaak in een bepaald blok verworven zal worden. In de studiehandleidingen van de blokken zijn de beroepstaken vertaald naar doelstellingen, waarbij in de formulering van deze doelen de verschillende niveaus zichtbaar worden. Ook is in de studiehandleidingen de ordening terug te zien beroepsrol, beroepsproduct, beroepstaken en leerdoelen.

Body of Knowledge

De "Body of Knowledge" van de voedingskundige/diëtist voor de te ontwikkelen competenties omvat kennis op drie gebieden: voeding en diëtetiek (met o.a. vakken zoals voedingleer, productkennis, dieetleer, dieetcasuïstiek), medisch-biologische aspecten (met o.a. vakken zoals anatomie/fysiologie, pathologie, biochemie, microbiologie) en sociaal economische aspecten (met o.a. vakken zoals sociologie, psychologie, communicatie/voorlichting, organisatiekunde, economie, marketing, consumentengedrag, methoden van onderzoek, statistiek). Deze vakgebieden, krijgt de student aangeboden vanaf het eerste studiejaar tot en met het einde van het derde studiejaar en nemen toe in moeilijkheid en complexiteit. De kennis die de studenten in deze zgn. conceptuele leerlijn opgedaan hebben wordt toegepast in de integrale leerlijn bij het realiseren van de beroepsproducten, het bewijs voor het beheersen van de competenties.

Het auditteam heeft de competentieopbouw en de Body of Knowledge bestudeerd en is van mening dat op basis hiervan studenten worden opgeleid tot diëtist met goede kennis op hbo-niveau. Door de opbouw van de Body of Knowledge, de samenstelling van de competentieset en de ontwikkeling in de competenties, bereiken de studenten de eindkwalificaties.

Minoren

Conform het hogeschoolbeleid heeft de opleiding een minorruimte van 45 studiepunten. De minorruimte vult de student zelf in -in overleg met studieloopbaanbegeleider en toestemming van de examencommissie- en moet gericht zijn op verbreding of verdieping van de opleidingscompetenties.

De Academie voor Gezondheid biedt zelf minoren aan die studenten Voeding en Diëtetiek kunnen kiezen. Ook kunnen studenten minoren kiezen die worden aangeboden door andere opleidingen van De Haagse Hogeschool of buiten de hogeschool. De minor Psychiatrie is de meest gekozen minor.

De zes beroepsrollen

In het curriculum zijn de beroepsrollen uitgangspunt voor de programmering van zowel de beroepsproducten als de benodigde kennis. Drie beroepsrollen zijn dominant, te weten: behandelaar, voorlichter en manager voeding. In deze werkerreinen komen de meeste alumni terecht. Drie rollen zijn ondersteunend: adviseur, ondernemer en onderzoeker.

In het eerste blok van het eerste jaar en in het tweede blok van het derde jaar komen alle beroepsrollen aan de orde. In drie blokken in het eerste jaar én in het tweede jaar worden alle rollen in combinaties van twee behandeld, een combinatie van een dominante rol en een ondersteunende rol. De combinaties van die rollen wisselen, waardoor de beroepscontext waarin de beroepsrol en de beroepsproducten aan de orde komen steeds anders is.

Deze wisselende context stimuleert en oefent de transfer. Vanaf het derde studiejaar profileren studenten zich in een verbredend blok, een verdiepend blok, de individuele werk/ ervaringsstage en de afstudeerstage in één of twee van de dominante beroepsrollen (behandelaar, voorlichter en manager voeding). De voorwaardelijke rollen kunnen daarbij in meerdere of mindere mate aan bod komen, afhankelijk van het type externe opdracht die de student tijdens deze fase uitvoert

Het auditteam heeft de aansluiting van het programma op het opleidingsprofiel bestudeerd. Het auditteam concludeert dat, hoewel er geen enkele twijfel bestaat over het eindniveau van de opleiding en de beheersing van de competenties door de studenten, er op het gebied van de aansluiting van het programma op het opleidingsprofiel nog ontwikkelingsmogelijkheden zijn. De opleiding heeft een breed profiel en studenten werken de eerste twee jaar aan het brede profiel, daarna profileren de studenten zich middels een verbredend en verdiepend blok, stage en afstuderen in een of twee van de dominante beroepsrollen (manager voeding, behandelaar en voorlichter). De andere, niet verkozen beroepsrollen komen nog wel in de beroepsproducten aan de orde.

Het kan echter gebeuren dat een student, door de keuzes die hij maakt bij de minoren, stage en afstuderen, na het tweede jaar niet meer in aanraking komt met een deel van de beroepsrollen. Het auditteam is van mening dat het zinvol zou zijn om als opleiding een keuze te maken om of een aantal duidelijke afstudeerprofielen te creëren en hierop te sturen, of om de studenten duidelijker te sturen bij de keuze van minoren, stage en afstuderen om op die manier voor te zorgen dat de student zich in alle fasen van de opleiding bezig houdt met de beroepsrollen.

Internationalisering

Uitwisselingsmogelijkheden met het buitenland zijn volgens het auditteam vooralsnog beperkt. De opleiding heeft echter een begin gemaakt met internationalisering met de inrichting van een internationaal blok in het derde jaar. In studiejaar 2009 – 2010 is ruimte in het curriculum gemaakt, zodat studenten een half jaar praktijkervaring kunnen opdoen in het buitenland. De praktijkminor wordt gevolgd als (vrije) minor samen met het blok internationale beroepsuitoefening van het derde jaar. Van deze mogelijkheid wordt tot nog toe maar door enkele studenten gebruik gemaakt.

In het tweede studiejaar is een uitwisselingsproject geprogrammeerd met de afdeling Voeding en Dieetkunde van de Erasmus Hogeschool in Brussel. Dit heeft als thema "de diëtist in de multiculturele samenleving". De meerwaarde van dit uitwisselingsprogramma is vakinhoudelijk beperkt volgens het auditteam. Daarnaast heeft de opleiding contacten met het Departement of Nutrition and Dietology op Kreta. Op Kreta is het doen van onderzoek op het gebied van diëtetiek verder ontwikkeld dan de Nederlandse opleidingen. Het auditteam is dan ook enthousiast over deze samenwerking en is van mening dat deze samenwerking veel meerwaarde heeft voor de opleiding en zeker verder uitgebouwd zou moeten worden.

De opleiding geeft tevens meer en meer Engelstalige vakken een plek binnen de opleiding. Studenten kunnen in het derde jaar een Engelstalige minor van de opleiding volgen "Food product design". In het studieprogramma van de propedeuse is Engels opgenomen en in het laatste blok van de propedeuse wordt binnen de context van de beroepsrol 'voorlichter' aandacht besteed aan voedingsvoorlichting aan diverse (multiculturele) doelgroepen.

De opleiding besteedt sinds de jaren negentig aandacht aan de multiculturele samenleving binnen Nederland. In het huidige curriculum is een apart blok ontwikkeld met 15 studiepunten "Diëtist buiten de grenzen". Het blok wordt grotendeels in het Engels gegeven. Ook is in dit blok aandacht voor interculturele communicatie bij mensen met een niet westerse culturele achtergrond (adviseren en begeleiden van cliënten uit andere culturen). De student maakt op die manier kennis met de multiculturele samenleving binnen Nederland. Het auditteam wil de suggestie doen om binnen de internationalisering nog meer te kijken naar de mogelijkheden van 'internationalisering at home'. Zowel in Haags Competentieprofiel als in het Hogeschoolontwikkelplan HOP7 wordt gesproken van de mogelijkheden die de multiculturele omgeving van de hogeschool biedt. Het auditteam is van mening dat allochtonen een belangrijke doelgroep vormen voor diëtisten. In het kader van verdergaande internationalisering zou het werken met deze doelgroepen een zinvolle aanvulling en wellicht zelfs een speerpunt kunnen vormen.

Compactprogramma

De opleiding biedt personen met werkervaring op een andere werkterrein de mogelijkheid het programma in een compacte vorm te volgen. Het begrip compact heeft betrekking op de wijze waarop de lesstof aangeboden wordt. Deze studenten hebben minder contacturen, en worden geacht meer zelfstandig te werken. Aan de instromende studenten worden speciale eisen gesteld. Deze staan beschreven onder standaard vijf. Het programma dat de studenten in het compactprogramma volgen en de te bereiken competenties zijn hetzelfde als bij het 'gewone' programma.

Oordeel studenten over de inhoud van het programma

Studenten beoordelen de samenhang tussen de verschillende programmaonderdelen als ruim voldoende. Ook zijn de studenten van mening dat zij een goed beeld krijgen van de beroepssituaties waarin zij later terecht kunnen komen.

Weging en Oordeel voldoende

De opleiding hanteert zes beroepsrollen en 15 competenties. De combinatie van het ontwikkelen van deze competenties en de Body of Knowledge leidt er toe dat de studenten het hbo-bachelorniveau halen. De opleiding werkt van meet af aan aan de verschillende beroepsrollen, in verschillende samenstelling. Dit vindt het auditteam overtuigend. Per vak en project is beschreven aan welke competenties gewerkt wordt. Door de keuze van de minoren, stage en afstuderen zijn de studenten in staat om zich verder in enkele beroepsrollen te verdiepen. Het auditteam is van mening dat de opleiding een keuze zou moeten maken om of te borgen dat de studenten daadwerkelijk zo breed opgeleid worden als in het opleidingsprofiel staat, of een aantal wat beperktere afstudeerprofielen zou moeten ontwikkelen.

Wat internationalisering aangaat heeft de opleiding eerste stappen gezet, eerste stappen betreffende internationale stages en heeft zij hiervoor ruimte gemaakt in het curriculum en biedt zij studenten de mogelijkheid over de grenzen te kijken. Internationalisering lijkt geen speerpunt van de opleiding, echter de opleiding doet voldoende om de studenten, die dat willen, internationale ervaring op te laten doen. Studenten kunnen in het vierde studiejaar de werk/ervaringsstage van 20 weken of de afstudeerstage van 20 weken benutten in het buitenland.

Op basis van bovenstaande beoordeelt het auditteam deze standaard met een voldoende.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Bevindingen

Competentiegericht onderwijs

De opleiding is, zoals in standaard drie ook beschreven, competentiegericht ingericht. Het curriculum is geordend volgens de *leerlijnen* van de Bie en de Kleijn. Elk blok van de opleiding is beschreven in termen van combinaties van de verschillende leerlijnen: De *integrale leerlijn* (integraal leren van complexe vaardigheden): Gericht op het uitvoeren van beroepstaken en het realiseren van beroepsproducten. Essentieel in deze leerlijn is het combineren van competenties uit de andere leerlijnen. De werkvorm is gericht op samenwerkend leren in een tutorgroep (projectonderwijs), tweetallen met casuïstiek (m.b.v. Blackboard) en peerfeedback, ondersteund met spreekuren door inhoudsdeskundigen. In de *conceptuele leerlijn* (the Body of Knowledge) leren de studenten als professionals denken en redeneren, door enerzijds aandacht voor toepassingsgerichte kennis en anderzijds fundamentele kennis (theoretisch kunnen verantwoorden). De conceptuele leerlijn is als zelfstandige leerlijn geprogrammeerd tot en met het derde jaar van de studie. De werkvormen zijn hoorcolleges, werkcolleges en werkgroepen. De *vaardighedenleerlijn* betreft de vaardigheden die nodig zijn om professioneel te kunnen handelen. Bijvoorbeeld diëtistische vaardigheden, professionele gesprekstechnieken, onderzoeksvaardigheden, antropometrische vaardigheden. De werkvorm kan een practicum zijn, een presentatie, een werkgroep met rollenspel of een training met een simulatiepatiënt. De *reflectieleerlijn* (reflecteren op ervaringen) geeft de student betekenis aan zijn studie; de student reflecteert, in interactie met de studieloopbaanbegeleider, op de studie en op zijn eigen beleving daarvan. In deze leerlijn is tevens ruimte om de plannen en voortgang van de studie te bespreken.

Beroepsopdrachten

Elk blok is ingericht rond een authentieke, aan de praktijk ontleende, beroepsopdracht (integrale leerlijn), waarin de aspecten van complexe (deel)vaardigheden geïntegreerd aan de orde komen. De beroepsopdrachten zijn verbonden met de beroepsrollen, zoals beschreven in standaard 1. In de eerste jaren zijn deze opdrachten gebaseerd op voorbeelden uit de beroepspraktijk, in latere jaren zijn ook externe opdrachtgevers bij de beroepsopdrachten betrokken. Het ondersteunende onderwijs uit de andere drie leerlijnen (conceptuele -, vaardigheden- en reflectie leerlijn) zorgt voor de kennis, vaardigheden en houding die nodig zijn voor het uitvoeren van die opdracht. De rol van de docent is feedback geven en het leerproces stimuleren en begeleiden.

Weging en Oordeel goed

Het auditteam is van mening dat het werken met de beroepsrollen en de beroepsopdrachten motiverend is voor de studenten omdat ze op die manier direct kennis kunnen maken met aan het werkveld gerelateerde thema's. Door middel van de beroepsproducten wordt een directe verbinding gelegd tussen de competenties en de leerdoelen van het onderwijs. Op basis hiervan concludeert het auditteam dat de vormgeving van het onderwijs de studenten in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te ontwikkelen. Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom met een goed.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen

Aansluiting bij vooropleiding

Iedereen met een havo-, vwo- en mbo-niveau 4-diploma is toelaatbaar. Degene die daar niet over beschikt en die ouder is dan 21 jaar is toelaatbaar na het met succes afleggen van de 21+-toets. De instroom van de opleiding Voeding en Diëtetiek is globaal te onderscheiden in drie categorieën:

- studenten (rechtstreeks) afkomstig van *vwo + havo* (57% van de instroom in 2010);
- studenten afkomstig uit *mbo* (22% van de instroom)
- *overigen*, waaronder studenten met een buitenlands diploma en studenten die worden toegelaten op grond van een 21+-toets. (22% van de instroom)

Diagnostische test

In de propedeuse worden diagnostische toetsen afgenomen op het gebied van Nederlandse en Engelse taalbeheersing, chemie en informatica. Studenten die (delen van) deze toets niet halen kunnen deelnemen aan ondersteunend onderwijs om tot het instapniveau te komen. Aan het begin van dit studiejaar gaven studenten in studieloopbaangesprekken aan dat de inhoud van de toetsen chemie, informatica en rekenvaardigheden niet aansluit op het daarna aangeboden onderwijs. De opleiding onderzoekt de aansluiting van de kennisinhoud, het niveau en de noodzaak van deze instaptoetsen in relatie tot het startniveau van de student en de behoefte aan ondersteuningsonderwijs. Op basis daarvan heeft de opleiding besloten de instaptoets chemie niet voort te zetten, maar in de plaats daarvan ondersteunend (basis)chemieonderwijs aan te bieden (specifiek gericht op de opleiding voeding en diëtetiek) voor alle studenten in het eerste blok van het eerste studiejaar. Het onderzoek naar de effectiviteit van de andere toetsen loopt nog. Dit studiejaar wordt ook over deze toetsen een besluit genomen.

Het thema instroom en aansluiting bij de vooropleiding is tijdens de audit uitgebreid besproken, onder meer met de studenten. De studenten die het auditteam sprak, zijn over het algemeen tevreden over de aansluiting op hun vooropleiding. Scheikunde is voor een deel van de studenten een bekend struikelvak. De studenten zeggen dit te weten en hier zelf op te anticiperen door het volgen van bijlessen.

Compactprogramma

Ook de instroom van studenten met een niet-passende vooropleiding is gegroeid. Dit heeft te maken met de instroom in het compacte onderwijsprogramma. De opleiding biedt een compact onderwijsprogramma aan voor studenten die een carrièreswitch willen maken. Studenten die dit onderwijsprogramma willen volgen moeten voldoen aan aanvullende eisen. Van het compacte onderwijsprogramma zijn de te verwerven competenties en toetsen gelijk aan de voltijdstudie Voeding en Diëtetiek. In overleg met de dienst onderwijs en studentzaken van De Haagse Hogeschool zijn de toelatingscriteria en de toelatingsprocedure voor het compacte studieprogramma vastgesteld en formeel vastgelegd. Voor toelating tot het compacte onderwijsprogramma gelden de wettelijk gestelde eisen voor toelating tot een hbo-opleiding. Aanvullend op deze toelatingscriteria dient de aankomende student minimaal 2 jaar werkervaring te hebben met een omvang van minimaal 0,6 FTE, waarin de student competenties heeft opgedaan op hbo-opleidingsniveau. De aankomende studenten moeten in een portfolio aantonen dat ze over vijf competenties beschikken, voordat de student wordt toegelaten tot het compacte onderwijsprogramma. Je bent als toekomstige student in staat om:

- 1) methodisch en planmatig te werken
 - 2) doelmatig, efficiënt, effectief en pro-actief te werken;
 - 3) multidisciplinair te werken en actief de samenwerking te zoeken;
 - 4) te reflecteren t.a.v. eigen handelen;
 - 5) basis ICT-vaardigheden in de praktijk toe te passen.
- Het portfolio wordt getoetst door middel van een assessmentgesprek.

Weging en Oordeel goed

Het auditteam is van mening dat het programma aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. De opleiding en de studenten zijn zich bewust van de struikelvakken binnen de opleiding. De studenten worden zich door de diagnostische toetsen bewust van hun zwaktes en de opleiding geeft de studenten de mogelijkheid om hieraan te werken. Het auditteam beoordeelt daarom deze standaard als goed.

Standaard 6: Het programma is studeerbaar.

Toelichting NVAO: Factoren die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren, worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen**Studielast**

De studielast is evenredig verdeeld over de studiejaren en blokken, zoals te zien is op het overzicht van de opbouw van het curriculum in bijlage III. De verdeling blijkt tevens uit de jaarkalender toetsplanning en de studiehandleidingen voor de verdeling van de studielast over een blok. De opleiding vraagt studenten in evaluaties standaard naar de studielast; in blok-evaluatievergaderingen worden zo nodig maatregelen ter verbetering genomen, zoals meer contacttijd.

Studenten besteden volgens de Reflector 2010 gemiddeld 27,6 uur per week aan hun studie. Tijdens de discussiebijeenkomst met studenten (november 2010) werd het soms lage aantal contacturen bij keuzeprogramma's en de beperkte inzet bij groepsprojecten genoemd als redenen voor de lage studielast.

Het auditteam sluit zich aan bij de conclusies van de opleiding en is van mening dat het aantal contacturen relatief laag is en dat dit ook een reden zou kunnen zijn dat de studielast relatief laag is. Het auditteam is van mening dat hier nog verbetermogelijkheden zijn. Bij de ambitie van de opleiding om alle beroepsrollen op bachelorniveau te beheersen, zou uitbreiding van het aantal contacturen kunnen dienen om deze beroepsrollen verder uit te diepen. Het aantal contacturen dat de opleiding biedt aan studenten in de propedeuse is dit studiejaar 2010 – 2011) verhoogd naar bijna 15 contacturen per week (= HHs norm) zodat deze past binnen de norm.

Studiebelemmerende factoren

De studieloopbaanbegeleider bespreekt en begeleidt de student bij (mogelijke) problemen met zelfsturing en belemmeringen ten aanzien van studievoortgang. Dit studiejaar doet de opleiding onderzoek naar belemmeringen die studenten uit het mbo mogelijk ervaren (zie standaard 5) en een onderzoek naar het studiesucces van niet-westerse allochtone studenten. Studenten kunnen daarnaast bij specifieke problemen contact opnemen met de studenten-decaan. Eventueel kan die doorverwijzen naar bij voorbeeld de studentenpsycholoog.

Extra begeleiding van studenten met een functiebeperking

Studenten met een functiebeperking ontvangen begeleiding en ondersteuning conform het hogeschoolbeleid "Studeren op maat". Studieloopbaanbegeleiders bespreken de functiebeperking met de student en verwijzen de student door naar de studentendecaan. Deze stemt af met de coördinator (vanuit de examencommissie) van de opleiding. Er zijn enkele studieloopbaanbegeleiders aangesteld om specifiek studenten met een functiebeperking te begeleiden, zodat zij met een opbouw aan ervaring en intervisie deskundig worden en blijven op dit vlak.

Indien aanpassingen van het onderwijsprogramma nodig zijn, geldt ook hier het beleid "Studeren op maat". Afgelopen studiejaar zijn voor 16 studenten Voeding en Diëtetiek bijzondere voorzieningen toegekend en 23 studenten kregen verlengde tentamentijd.

Bindend Studie Advies (BSA)

In studiejaar 2009 - 2010 is de opleiding gestart met een verhoging van de BSA-norm van 40 naar 50 studiepunten voor de propedeusestudenten. Met deze maatregel wil de opleiding studenten stimuleren sneller hun propedeuse te halen en/of met een kleinere studieachterstand het tweede studiejaar te beginnen. Er is een extra tentamenronde ingezet in het vierde blok, resulterend in 3 herkansingsmogelijkheden om studenten de gelegenheid te geven de norm van 50 studiepunten te halen. Door de invoering van deze maatregel is het propedeuserendement na het eerste jaar gestegen met 10%. Deze verhoging, gestart als pilot, is op basis van huidige cijfers succesvol gebleken en wordt voortgezet.

Weging en Oordeel voldoende

Het auditteam is van mening dat de opleiding studeerbaar is. Het auditteam is wel van mening dat het aantal contacturen aan de lage kant is. De opleiding heeft in de afgelopen tijd het aantal contacturen verhoogd, hetgeen het auditteam een goede stap vindt. Ook de studielast zou volgens het auditteam nog verder verhoogd kunnen worden. Het auditteam komt daarom tot een voldoende op deze standaard.

Standaard 7: De opleiding voldoet aan de wettelijke eis m.b.t. omvang en duur van het programma.

Toelichting NVAO: hbo bachelor: 240 ec's. / master: (in beginsel minimaal) 60 ec's

wo bachelor: (: in beginsel minimaal) 180 ec's / master: (in beginsel minimaal) 60 ec's

Bevindingen

Het studieprogramma van de opleiding Voeding en Diëtetiek is opgebouwd uit een propedeuse van 60 studiepunten en een hoofdfase van 180 studiepunten. De opleiding voldoet aan de wettelijke eisen.

Weging en Oordeel voldoende

Personeel

Standaard 8: de opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid

Toelichting NVAO: Het personeelsbeleid voorziet in de voor de realisatie van het programma benodigde kwalificaties, scholing, beoordeling en omvang van het personeel.

Bevindingen

Algemeen personeelsbeleid

De Academie voor Gezondheid heeft een Strategisch Personeelsplan (SPP) 2010-2013 dat aansluit bij het HRM-beleid van de hogeschool. In het SPP wordt op basis van een academiebrede missie, visie en relevante externe ontwikkelingen, uiteengezet wat er in dit kader van docenten wordt verwacht. Elke docent van de opleiding is in principe breed inzetbaar in verschillende docentrollen en begeleidt studenten in de stage en tijdens het afstuderen. Het scholingsbeleid is erop gericht docenten hierop voor te bereiden.

In het SPP worden de prioriteiten voor de ontwikkeling van zittende docenten en de werving van nieuwe docenten gesteld op basis van een analyse van het huidige personeelsbestand en de te verwachten interne en externe ontwikkelingen.

Aanname en selectie

De opleiding is de laatste zes jaar flink gegroeid. De instroom bedroeg in 2010 326 studenten. De opleiding trekt daarom regelmatig nieuwe medewerkers aan (ongeveer 3 per jaar). Vooral in het jaar 2007 heeft de opleiding, na een grote groei in de jaren ervoor, veel nieuwe docenten aangetrokken. Het merendeel van de nieuwe docenten heeft een opleiding op masterniveau. De opleiding streeft naar een gevarieerd personeelsbestand. Als positieve criteria voor aanname van nieuw personeel gelden: masterniveau, jonger dan 45 jaar, niet westerse allochtoon en man. Dit laatste criterium is sinds januari 2011 beschreven als "bij gelijke geschiktheid gaat de voorkeur uit naar een man". Geconstateerd moet worden dat de opleiding Voeding en Diëtetiek succesvol is in het aantrekken van masteropgeleiden en een leeftijd van jonger dan 45 jaar; maar minder succesvol is in het aantrekken van docenten van het mannelijk geslacht.

Deskundigheidsbevordering

Iedere docent van De Haagse Hogeschool dient een masteropleiding voltooid te hebben voor een vast dienstverband. Daarnaast geldt de eis dat iedere docent over een didactische bevoegdheid beschikt. Beide maatregelen garanderen een adequaat opleidingsniveau van de medewerkers. De opleiding besteedt de komende jaren veel aandacht aan individuele en gemeenschappelijke scholing van docenten. Voor iedere medewerker is 10% van de aanstellingsomvang gereserveerd voor deskundigheidsbevordering; dit is 20% extra indien de medewerker een masteropleiding volgt. Tijdens de audit spraken de docenten positief over de hen zowel collectief, als individueel geboden scholingsmogelijkheden.

Kwaliteitsbewaking

Voor de individuele beoordeling en structurele ontwikkeling van de medewerkers bestaat sinds enige jaren op hogeschoolniveau een R&O-cyclus (resultaat en ontwikkelingscyclus). Jaarlijks wordt met iedere medewerker een planningsgesprek, voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek gevoerd. In deze gesprekken worden concrete resultaatafspraken gemaakt over de ontwikkeling en (individuele) scholing.

Weging en Oordeel goed

Het auditteam is van mening dat de opleiding een effectief personeelsbeleid hanteert. Door het aannamebeleid zorgt de opleiding ervoor dat kennis van alle beroepsrollen vertegenwoordigd is. Ook initieert de opleiding de deskundigheidsbevordering van docenten. De docenten krijgen ruim de gelegenheid deel te nemen aan individuele en collectieve scholing. Ook krijgen docenten de gelegenheid een masteropleiding te volgen. Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom als goed.

Standaard 9: Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorisch realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijke bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo opleiding.

Bevindingen

Schaal	6	9 of 10	11	12	13
% fte volgens APL ¹		10	40	40	10
% fte bij Voeding en Diëtetiek	2,3	12,9	60,7	24,0	-

Funciemix onderwijsgevenden versus verdeling Voeding en Diëtetiek (peildatum 1 maart 2011).

Een vergelijking van het APL met de realiteit toont aan dat het percentage (senior) praktijkinstructeurs (schalen 9, 10) en het percentage docenten (schaal 11) is oververtegenwoordigd; het percentage hogeschooldocenten (schaal 12) en hogeschoolhoofddocenten (schaal 13) is ondervertegenwoordigd. De oorzaak hiervan is dat in de afgelopen jaren veel jonge docenten aangenomen zijn met relatief weinig onderwijservaring.

Het merendeel van de docenten heeft meerdere docentrollen. De meeste docenten zijn onder meer studieloopbaanbegeleider, hebben zitting in verschillende commissies en begeleiden stages en afstuderen. Voor een aantal specifieke docentrollen zoals studieloopbaanbegeleider dient de deskundigheid versterkt te worden. Daarvoor zijn scholingsactiviteiten dit studiejaar gepland.

Veel docenten beschikken door relevante werkervaring en/of onderwijservaring over een professioneel netwerk. Dit netwerk wordt op dit moment voornamelijk gebruikt voor stageadressen en externe opdrachten. Nieuwe medewerkers worden allemaal ingewerkt door ervaren collega's volgens een vast inwerkprogramma.

Doordat de opleiding de afgelopen jaren gegroeid is zijn nieuwe docenten aangetrokken. Het management heeft docenten met de juiste specialisatie geworven. Daardoor beschikt de opleiding over voldoende relevante kennis van alle zes beroepsrollen. De opleiding is er volgens het auditteam in geslaagd voor de verschillende beroepsrollen docenten aan te trekken die fungeren als "rolmodel". Echter relatief weinig docenten zijn naast hun docentschap werkzaam in de beroepspraktijk. Dit wordt volgens het auditteam gecompenseerd door dat een groot deel van de docenten tot vijf jaar geleden nog in het werkveld werkzaam was en het merendeel van de docenten contact houdt met het werkveld omdat zij stage- of afstudeerbegeleider zijn.

Opleidingsniveau*Praktijkinstructeurs*

Bij deze groep gaat het om vijf afgestudeerde diëtisten van wie een aantal naast hun werkzaamheden in de praktijk, diëtistische vaardigheden en lessen practicum voeding verzorgen. De praktijkinstructeurs die nog geen didactische scholing hebben gevolgd gaan zich daar komend studiejaar op toeleggen.

¹ Actieplan Leerkracht, kwantificeert de behoeften aan verschillende soorten deskundigen binnen een hbo-opleiding

Docenten en hogeschooldocenten

Van de huidige (hogeschool)docenten heeft 78 % een opleiding op masterniveau, waarvan 1 gepromoveerd; 7 van de 43 medewerkers volgen momenteel een masteropleiding. Alle docenten die nog geen didactische bevoegdheid bezitten gaan zich daar komend studiejaar op toelagen.

Scholing

Door middel van de resultaat en ontwikkelingsgesprekken (R&O-cyclus) worden concrete afspraken gemaakt om het individuele gedeelte van de deskundigheidsbevordering in te vullen. Als de individuele scholingswensen passen binnen het bestaande of toekomstige takenpakket van de medewerker, dan worden deze wensen gehonoreerd. Daarnaast zijn er veel gemeenschappelijke trainingen, om het niveau en de ervaring van het gehele team verder te verhogen. Zo zijn er in 2010- 2011 binnen de opleiding twee trainingen georganiseerd over studieloopbaanbegeleiding (i.s.m. het lectoraat Pedagogiek van de Beroepsvorming) en over het begeleiden van een afstudeerstage. Op academieniveau heeft een groot aantal docenten meegedaan aan een meerdaagse training Kritisch Denken (zie standaard 2) en heeft iedereen meegedaan aan de academiestudiedag over het beleidsplan 2011.

Onderzoek

Een aantal docenten is betrokken bij het lectoraat Lectoraat Leefstijlverandering bij Jongeren en is zeer nauw betrokken bij de integratie van onderzoek in de opleiding.

Weging en Oordeel goed

Het auditteam concludeert dat alle docenten door hun vooropleiding en werkervaring geschikt zijn voor onderwijs Voeding en Diëtetiek. Veel docenten hebben ervaring in werkveld, hoewel een enkeling recent nog werkzaam was in het werkveld. Het auditteam is van mening dat de kennis van het personeel een goede afspiegeling is van de verschillende beroepsrollen, waar de opleiding voor opleidt. Wat het auditteam prijst, is de verdeling van de kennis van de docenten over de verschillende beroepsrollen. De betrokkenheid van een aantal docenten bij onderzoek waardeert het auditteam als positief. Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom met een goed.

Standaard 10: De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: - - - -

Bevindingen

De docent - studentratio bij de opleiding is 1:27 . Dit is in overeenstemming met de streefcijfers van de academie.

Het team Voeding en Diëtetiek maakte de afgelopen 5 jaar een flinke groei door. Van een klein team met ongeveer 15 docenten is het gegroeid naar een team met 40 docenten en ruim 850 studenten. Voor de nabije toekomst wordt stabilisatie van het aantal studenten van de instroom in de opleiding verwacht; er wordt naar gestreefd de docent - studentratio op 1:27 voor het onderwijzend personeel te handhaven. Aangezien het docententeam gemiddeld relatief jong is (de gemiddelde leeftijd is bijna 40 jaar), wordt in de komende periode beperkte uitstroom van het onderwijzend personeel verwacht.

Weging en Oordeel voldoende

Het auditteam is van mening dat de opleiding voldoende personeel inzet om het onderwijs te verzorgen en beoordeelt deze standaard daarom als voldoende.

Voorzieningen

Standaard 11: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: - - - -

Bevindingen

Algemeen

Binnen De Haagse Hogeschool is het beheer van lesruimtes georganiseerd langs de lijnen van sectoren. De academie kan in grote mate beschikken over eigen lokalen. Wanneer hierbij knelpunten ontstaan wordt gezocht naar oplossingen binnen de eigen sector of hogeschoolbreed. Aangezien het gebruik van de ruimtes niet op opleidingsniveau wordt doorbelast, kan niet exact worden aangegeven hoeveel ruimte de opleiding in gebruik heeft. De roosteraar van de academie verdeelt de lokalen. Het auditteam heeft tijdens de audit met de studenten gesproken over de lokalen. De studenten waren tevreden over het aantal lokalen en de roosters.

Eventueel benodigde audiovisuele of ict-voorzieningen worden ingehuurd van het audiovisueel centrum van de hogeschool. Een deel van de lokalen is toegerust met vaste beamers en enkele lokalen zijn toegerust met zgn. smartboards; dit aantal wordt in de toekomst uitgebreid.

Verspreid over de hogeschool zijn PC's beschikbaar voor gebruik door studenten. De studenten van de opleiding beoordelen de beschikbaarheid van de computers met een vijf op een 10-puntenschaal. Echter, tijdens de audit gaven de studenten aan, dat het tekort aan computer vooral op het midden van de dag groot is, en in de ochtend en aan het eind van de middag er voldoende computers beschikbaar zijn. De gehele campus is voorzien van een draadloos internet voor studenten (en medewerkers) met een eigen laptop.

Opleidings specifieke ruimtes

Naast de reguliere lesruimtes beschikt de opleiding Voeding en Diëtetiek over twee professionele keukens voor practicum voedingonderwijs en productontwikkeling. Voor het onderwijs in het vak microbiologie wordt gebruik gemaakt van een praktijklokaal van de Academie voor Facility Management. Praktijklokalen waar de klinische situatie wordt gesimuleerd voor het aanleren van professionele vaardigheden is een aandachtspunt, naar het oordeel van het auditteam. Bij de opleiding Voeding en Diëtetiek worden een aantal specifieke materialen en hulpmiddelen gebruikt, zoals huidplooiometers, weegschalen en een impendantiemeter voor vaardigheidsonderwijs.

Bibliotheek

Het auditteam is rondgeleid door de bibliotheek en het heeft kunnen vaststellen dat alle benodigde literatuur in de bibliotheek aanwezig is. De collectie die specifiek voor de opleiding is samengesteld omvat op dit moment ruim 7000 boektitels inclusief audiovisuele media op het gebied van gezondheidszorg en voeding. De collectie wordt regelmatig bijgewerkt. Verder biedt de bibliotheek toegang tot specifieke databanken, waaronder de voor Voeding en Diëtetiek cruciale als de Cochrane Library, DocOnline, Invert, Medline en de Online Vakbibliotheek van uitgeverij Bohn Stafleu Van Loghum. Alle voorzieningen van de bibliotheek zijn op afstand (bijvoorbeeld van huis uit) bereikbaar.

Weging en Oordeel voldoende

Het auditteam is van mening dat de voorzieningen ruim voldoen aan de eisen.

De opleidings specifieke faciliteiten voldoen ruim aan de eisen. Het feit dat de studenten niet tevreden zijn over het aantal computers, doet volgens het auditteam niet aan deze conclusie af omdat er aan het begin van de dag en aan het eind van de dag wel voldoende computers beschikbaar zijn.

Standaard 12: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Toelichting NVAO: - - - -

Bevindingen

Studiebegeleiding

De opleiding heeft studiebegeleiding op verschillende manieren en op verschillende niveaus in de opleiding verweven. Studieloopbaanbegeleiding is onderdeel van het curriculum, alle studenten volgen dit studieonderdeel. Studievoortgang is tevens onderwerp van gesprek bij de studieloopbaanbegeleiding. Hierin wordt de student, op basis van de eigen leer- en loopbaanvragen, ondersteund bij de eigen ontwikkeling. Hierbij heeft de student een eigen verantwoordelijkheid en treedt de studieloopbaanbegeleider op als coach. De student houdt een portfolio bij om inzicht te krijgen en te geven in de eigen ontwikkeling.

Als daartoe aanleiding is kan de studieloopbaanbegeleider de student vervolgens doorverwijzen naar de studentendecaan. De decaan is volledig onafhankelijk; gesprekken met de decaan zijn vertrouwelijk. Studenten kunnen bij de decaan terecht met vragen over aanmelding, in- en uitschrijving, studiefinanciering, wet- en regelgeving en persoonlijke problemen. Het studieloopbaancentrum van De Haagse Hogeschool beschikt over een uitgebreid instrumentarium en expertise ter ondersteuning van studenten die serieus twijfelen over hun studiekeuze.

De decaan adviseert verder over voorzieningen die moeten worden getroffen voor studenten met een functiebeperking of chronische ziekte; afgestemd op de specifieke behoeften van de student. Tevens kunnen studenten doorgestuurd worden naar de studentenpsychologen en eventueel andere deskundigen.

Informatievoorziening

Voor de informatievoorziening aan en de communicatie met de studenten wordt voornamelijk gebruik gemaakt van digitale kanalen. Het studentennet (de portal van het intranet gericht op studenten) wordt gebruikt om studenten te voorzien van algemene informatie over de opleiding, zoals roosters, faciliteiten, formulieren en vacatures. Via Blackboard (digitale leeromgeving) wordt inhoudelijke informatie gegeven die betrekking heeft op specifieke onderwijseenheden.

Daarnaast krijgen de studenten een studiegids met uitgebreide informatie over de studie en de Onderwijs- en Examenregeling. Voor ieder blok is een studiehandleiding beschikbaar waarin o.a. leerdoelen, weekplanning, literatuur en studievragen zijn opgenomen. De studiehandleidingen worden gepubliceerd op Blackboard. Het academiebureau fungeert als 'vraagbaak' voor studenten wanneer zij er met de informatie via deze kanalen en hun eigen docenten niet uitkomen.

Als regel geldt dat studenten binnen 15 werkdagen na iedere toets over hun resultaten worden geïnformeerd, zodat zij goed inzicht hebben in hun studievoortgang. In het verleden is deze deadline niet altijd gehaald, maar de opleiding heeft hieraan prioriteit gegeven. Dit heeft ertoe geleid dat de waardering van de studenten voor dit onderdeel in het jaarlijkse Reflector onderzoek in 2010 significant is gestegen (van 2,1 naar 3,0 op een vijfpuntschaal). De studenten waarmee het auditteam sprak, bevestigden dat zij over het algemeen binnen drie weken de uitslag van de toetsen ontvingen. De nabespreking van alle toetsen worden ingeroosterd, zodat studenten zich op een herkansing kunnen voorbereiden. De student kan de studievoortgang monitoren met het studievoortgangstool OSIRIS.

Zowel het les- als het tentamenrooster worden twee weken voor aanvang van het betreffende onderwijsblok definitief vastgesteld en aan studenten bekendgemaakt. In het verleden zijn deze doelstellingen niet altijd gehaald, hetgeen leidde tot relatief lage scores voor de studenttevredenheid. Sinds 2009 is dit, door het handhaven van strakkere procedures, verbeterd. Studenten zijn nu ruim tevreden over de informatievoorziening van de tentamenroosters. Informatievoorziening over de lesroosters kan verbeterd worden. De opleiding scoort op die punt een 2,9 op een vijfpuntsschaal, hetgeen bijna een voldoende is.

Weging en Oordeel voldoende

Het auditteam is van mening dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan de studiebegeleiding en aan de informatievoorziening. Over het algemeen zijn de studenten tevreden over de voorzieningen en de studiebegeleiding. Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom als voldoende.

Kwaliteitszorg

Standaard 13: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van meetbare doelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De opleiding verzamelt tevens managementinformatie met betrekking tot rendementen en staf-student ratio.

Bevindingen

De opleiding bewaakt de kwaliteit van het onderwijs door middel van de Plan-Do-Check-Act-cyclus. Via deze cyclus houdt de opleiding zicht op de kwaliteit van de opleiding en/of verbetert zij die desgewenst.

Het beleid over kwaliteitszorg wordt op het niveau van de Academie voor Gezondheid vastgesteld. Op hogeschoolniveau zijn de beoogde speerpunten, (verbeter)doelen en resultaatafspraken opgenomen in de managementovereenkomst (beleidsplan) tussen academiedirecteur en College van Bestuur (CvB). Vier maal per jaar wordt een managementrapportage opgesteld waarin de beoogde speerpunten, (verbeter)doelen en resultaatafspraken zijn opgenomen. De managementrapportages zijn onderwerp van gesprek tussen academiedirecteur en CvB.

Academiedirecteur en de teamleiders van de opleiding maken op basis van de managementovereenkomst resultaatafspraken, welke worden vastgelegd in een opleidingsplan, met sinds 2010 expliciete streefdoelen. Hier uit voort komen opdrachten voor speciale projecten en voor verschillende commissies. De voortgang wordt via rapportage, evaluaties en jaarverslagen getoetst. Daarnaast kent de opleiding verschillende kleinere cycli. Teamleiders, commissies en medewerkers van de opleiding voeren activiteiten uit en stellen die bij op basis van evaluaties gedurende het jaar.

Sinds 2008 gebruikt de opleiding Voeding en Diëtetiek het instrument voor "Jaarlijkse kwaliteits- en studiesuccesbepaling van de opleidingen binnen de plannings- en controlcyclus van de hogeschool". Dit instrument is een dossier waarin per jaar prestatie indicatoren worden genoemd met een normwaarde en een streefwaarde, die als input worden gebruikt voor het opleidingsplan.

De opleiding maakt tevens gebruik van hogeschoolbrede evaluatie-instrumenten, waaronder het jaarlijkse studenten tevredenheidonderzoek Reflector (jaarlijks) en het personeelsonderzoek Kompas (tweejaarlijks). Daarnaast wordt de relevante managementinformatie ontleend aan de hogeschoolbrede informatiesystemen zoals OSIRIS om meetbare kwantitatieve gegevens te verkrijgen. In aanvulling op de hogeschoolbrede instrumenten hanteert de opleiding een evaluatiecyclus per blok voor het onderwijsprogramma. De curriculumcommissie speelt hierin een belangrijke rol. In het jaarplan van de curriculumcommissie wordt vastgelegd welke studieonderdelen van een blok onder de studenten geëvalueerd worden. Een medewerker onderwijs- en beleidsondersteuning is specifiek belast met het thema kwaliteitszorg. Zij ondersteunt en adviseert de opleiding bij de vormgeving en uitvoering van het kwaliteitsbeleid.

Weging en Oordeel voldoende

Het auditteam is van mening dat de opleiding voldoende oog heeft voor de kwaliteitszorg. De opleiding heeft een cyclus vrij recent opgezet waarmee in al haar facetten op regelmatige basis geëvalueerd wordt. Op basis hiervan beoordeelt het auditteam deze standaard als voldoende.

Standaard 14: De uitkomsten van de evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de doelen.

Toelichting NVAO: - - - -

Bevindingen

Uitkomsten van de Reflector worden besproken in het managementteam en het teamoverleg. Hier uit voortvloeiende acties worden uitgewerkt door de teamleiders. Zo nodig wordt hiervoor een projectplan geschreven om verbetermaatregelen te onderzoeken en/of te implementeren, waarbij een projectleider verantwoordelijk is voor de projectuitvoering; een voorbeeld hiervan is het project ter verbetering van de studieloopbaanbegeleiding.

De resultaten van onderwijs studentevaluaties worden besproken in de blokevaluaties met docenten en studenten. De verbeteracties worden geaccordeerd door de curriculumcommissie en vervolgens gerapporteerd aan studenten via studentennet. De kerndocent heeft hierin een coördinerende rol. Voorbeelden van bijstellingen die langs deze weg tot stand zijn gekomen zijn bijv. het intensiveren van het aantal contacturen bij blok 3.4 en het aanpassen anatomie / pathologieonderwijs in de gehele opleiding zodat dit vak beter aansluit op het toekomstige werk van een diëtist.

Weging en Oordeel voldoende

De opleiding heeft voldoende aantoonbaar gemaakt dat uitkomsten van evaluaties leiden tot verbeteringen binnen de opleiding. Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom als voldoende.

Standaard 15: Bij de interne kwaliteitszorg zijn de volgende partijen actief betrokken: opleidingscommissie, examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en afnemend beroepenveld.

Toelichting NVAO: - - - -

Bevindingen

De opleiding raadpleegt op diverse niveaus betrokkenen om de kwaliteit van de opleiding te blijven verbeteren. Daarbij worden alle relevante partijen betrokken.

Studenten

De opleiding evalueert bij studenten periodiek alle aspecten die van belang zijn voor het behoud en indien nodig verbeteren van de onderwijskwaliteit en het gewenste niveau. De curriculumcommissie stelt jaarlijks in overleg met de teamleider vast welke studieonderdelen worden geëvalueerd. Bijvoorbeeld op basis van signalen uit de opleidingscommissie, van docenten of resultaten van het voorgaande studiejaar. Aan het einde van elk blok, van het eerste tot en met het derde studiejaar, worden kwantitatieve onderwijsevaluaties uitgevoerd over deelaspecten van het geboden onderwijs. Naast het kwantitatief digitaal evalueren is dit studiejaar een aanvang gemaakt met het kwalitatief evalueren om de betrokkenheid van studenten bij de opleiding te verhogen. Een groep studenten is gevraagd naar sterke en zwakke punten van de opleiding en hoe zij denken beter te kunnen participeren om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Het auditteam is van mening dat de kwalitatieve evaluaties met studenten na afloop van een blok een zinvolle wijze van evalueren is. Wel heeft het auditteam vastgesteld dat nog niet alle studenten op de hoogte zijn van deze evaluaties. Indien alle studenten op de hoogte zouden zijn van deze evaluaties, zouden deze gesprekken nog waardevoller kunnen worden voor de opleiding.

Opleidingscommissie (OC)

De OC komt minimaal viermaal per jaar bijeen. Daarnaast is de OC vanaf dit studiejaar (2010-2011) actief betrokken bij alle blokevaluaties en 1 keer per jaar bij de teamvergadering. De OC brengt jaarlijks een advies uit over de Onderwijs- en Examenregeling en heeft geadviseerd ten aanzien van de Kritische Reflectie van de opleiding. Het auditteam heeft tijdens de audit de indruk gekregen dat de OC nog maar beperkt functioneert en de opleiding nog niet optimaal gebruik maakt van de kennis en inzichten van de OC. Het auditteam is van mening dat de opleiding nog meer gebruik kan maken van de mogelijke input van de OC.

Alumni

Anderhalf jaar na afstuderen wordt een landelijke enquête, de HBO monitor, afgenomen en deze is gericht op het in kaart brengen van de arbeidsmarktintrede van afgestudeerde hbo'ers in Nederland. In augustus 2010 zijn specifieke aanvullende vragen van de opleiding opgenomen in de HBO monitor vragenlijst over aansluiting tussen het genoten onderwijs en het werkveld. Het eigen alumni onderzoek, dat van 2001 tot en met 2009 tweejaarlijks werd gehouden vervalt hiermee.

Werkveld

Het niveau van de afstudeeropdrachten en afstudeergesprekken wordt o.a. geëvalueerd door vertegenwoordigers uit het werkveld (commissie van toezicht), die aanwezig zijn bij de examengesprekken. De evaluaties hiervan worden besproken in een teamoverleg. In 2008 en 2011 is de stage geëvalueerd bij zowel studenten als de stageadressen. Daarnaast komt informatie binnen via de docent begeleiders van stages. De resultaten worden besproken in het teamoverleg en op "mentorendagen", een bijeenkomst op de opleiding voor stagebegeleiders. Ook het bezoeken van symposia, congressen levert ontmoetingen op met afgestudeerden en mensen met toonaangevende functies die informatie leveren over de kwaliteit van de opleiding.

De beroepenveldcommissie komt minimaal tweemaal per jaar bijeen en spreekt over recente ontwikkelingen in het werkveld, het onderwijsprogramma en draagt suggesties aan voor de uitvoering van het onderwijs. Het auditteam heeft de indruk dat de inbreng van de BVC in de afgelopen jaren beperkt is geweest. Zoals beschreven onder standaard 1, heeft de BVC sinds enige tijd een nieuwe voorzitter, het auditteam heeft er alle vertrouwen in dat met de nieuwe samenstelling van het BVC de inbreng van deze commissie zal groeien.

Medewerkers

Tweejaarlijks (laatste oktober 2009) wordt met behulp van Het Kompas, het medewerkers tevredenheids onderzoek van De Haagse Hogeschool, de medewerkers tevredenheid gemeten. Gevraagd wordt o.a. naar hun oordeel over het werk en De Haagse Hogeschool als werkgever. De resultaten worden besproken in teamvergaderingen. Het managementteam formuleert mede op basis van deze discussie haar beleid.

De academieraad bespreekt onderwerpen die van belang zijn in de academie met de directeur. Een belangrijk jaarlijks onderwerp is bijvoorbeeld de academiebegroting en het beleidsplan waar de academieraad instemming op heeft. De academieraad zorgt voor "checks and balances" in belangrijke besluitvormingsprocessen.

Conform het hogeschoolbeleid is er een academiebrede examencommissie, die eindverantwoordelijk is voor de toepassing van de regels uit de OER, waaronder de kwaliteitsbewaking van de toetsing, vaststelling van de toetsresultaten en het verlenen van vrijstellingen. In de praktijk is een aantal taken en bevoegdheden gemandateerd aan de toetscommissie.

De examencommissie delegeert de uitvoering van veel taken en bevoegdheden aan de toetscommissie, waaronder de kwaliteitsbewaking van de toetsen, de zorg voor deskundigheidsbevordering van docenten op het gebied van toetsing en het adviseren van de examencommissie over de behaalde toetsresultaten.

Weging en Oordeel voldoende

Over het algemeen worden de verschillende stakeholders bij de kwaliteitscyclus van de opleiding betrokken. Het auditteam is van mening dat de opleiding nog beter gebruik zou kunnen maken van de input van de studenten en van het werkveld. Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom met een voldoende.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 16: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid, dat in 2006 is geformuleerd als start voor de ontwikkeling van een competentiegericht curriculum, staat beschreven in het Opleidingskader. Het toetsbeleid is in overeenstemming met de regelingen die binnen de hogeschool worden gehanteerd en die zijn verankerd in de Onderwijs- en Examenregeling.

In het toetsbeleid staan zowel de eisen die de opleiding stelt aan toetsing vanuit de leerlijnen als de toetsvormen per leerlijn. Ook de toetsorganisatie en de toetscyclus van het ontwikkelen en afnemen van toetsen tot en met beoordelen en evalueren staan beschreven.

Het academiebureau is verantwoordelijk voor de "praktische organisatie" van (schriftelijke) toetsen: d.w.z. het op een verantwoorde wijze roosteren, klaarleggen, beheren en archiveren van toetsen en bijbehorende documenten. In de studiegids is voor de studenten een overzicht opgenomen van alle toetsen die in een studiejaar worden afgenomen. In deze toetsplanning is voor elke toets vastgelegd de soort toets, de toetsweek, de hertoets en de nabespreking van de toets. Het toetsrooster staat in het lesrooster van het blok.

Toetscommissie en examencommissie

De opleiding heeft een toetscommissie die de kwaliteit van de toetsing controleert. Het functioneren van de toetscommissie vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de examencommissie. De toetscommissie heeft een adviserende functie ten aanzien van de kwaliteit en het niveau van de toetsing van de opleiding. De commissie rapporteert haar bevindingen aan de examencommissie en de teamleiders. De toetscommissie komt tweewekelijks bijeen en overlegt tweemaal per jaar met de examencommissie.

Tijdens de audit heeft het auditteam vastgesteld dat de examencommissie zo goed als aangesloten is op de nieuwe eisen van de Wet Versterking Besturing. Het auditteam is van mening dat de examencommissie duidelijk voor ogen heeft wat haar agenda is voor de komende tijd. Thema's waar de examencommissie zich in de nabije toekomst mee bezig zal gaan houden zijn fraudebeleid: preventie en software en het vrijstellingenbeleid in het compactonderwijs.

Validiteit en betrouwbaarheid van de toetsen

De toetscommissie maakt per studiejaar een plan welke toetsen worden beoordeeld. In studiejaar 2009 – 2010 zijn bijvoorbeeld alle schriftelijke toetsen (vooraf en achteraf) bekeken, zijn de assessments beoordeeld en zijn checklijsten geactualiseerd. Dit studiejaar (2010-2011) ligt het accent op de beoordeling van de integrale opdrachten van de propedeuse en nieuwe schriftelijke toetsen.

De toetscommissie adviseert betrokken docenten als tekstuele en/of inhoudelijke wijzigingen plaats moeten vinden. Zij reikt ook deskundigheid aan door een controle voor én na afname van de toets of deze voldoen aan de gestelde criteria en richtlijnen; inhoudelijke en vormtechnische eisen. Daarnaast controleert de commissie achteraf de itemanalyse van een gesloten toets en formuleert zij een advies aan de kerndocenten van een blok. Bovendien kan de commissie adviseren over cesuurbepaling.

De resultaten en bevindingen van alle toetsen en adviezen van de toetscommissie worden vastgelegd in een verslag. Dit verslag wordt in de blokevaluatie besproken en verbeterpunten worden vastgelegd. De betrokken docenten ontwikkelen de inhoud van de toetsen op basis van de doelstellingen uit het blok. De gezamenlijke vakdocenten formuleren voor hun onderdeel van de toets eenduidige beoordelings- en antwoord criteria. De kerndocent van een blok is verantwoordelijk voor het construeren van de schriftelijke toets van de theorieleerlijn en zorgt dat de adviezen van de toetscommissie worden uitgevoerd. Het auditteam is van mening dat de opleiding met het werk van de toetscommissie op een goede wijze het niveau en de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsen borgt.

Toetsvormen en niveau

In het competentiegerichte onderwijsprogramma vormen beroepsproducten, behorende bij de verschillende beroepsrollen, de kern van de competenties. Om verschillende aspecten van de competentieontwikkeling van studenten zichtbaar te maken is gekozen voor een verscheidenheid aan toetsinstrumenten voor zowel individuele- als groepstoetsing, waarbij de nadruk ligt op individuele toetsing. Overeenstemmend met het curriculum is in de toetsing een ontwikkeling van lage naar hoge complexiteit en een toenemende zelfsturing te zien.

In de integrale leerlijn ligt de nadruk op het toetsen van beroepsgebonden competenties in de vorm van een beroepsproduct. De conceptuele leerlijn wordt schriftelijk getoetst met gesloten meerkeuzevragen en met open vragen. De vaardighedenleerlijn, bijvoorbeeld gesprekstechnieken, diëtistische vaardigheden, wordt getoetst door actieve participatie, presentatie en/of reflectieverslagen. In de reflectie leerlijn wordt de ontwikkeling van persoonlijke- en beroepscompetenties gevolgd door middel van reflectieverslagen en het portfolio. In het derde blok van de propedeuse en in het tweede blok van het derde jaar vindt een individueel assessment plaats, dat enerzijds ontwikkelingsgericht en anderzijds een selecterende functie heeft.

Het auditteam heeft voorafgaand aan de audit en tijdens de audit uitgebreid de tijd genomen om verschillende toetsen te beoordelen op niveau en op wijze van beoordelen. Het auditteam heeft kennistoetsen van verschillende vakken uit de verschillende jaren van het curriculum beoordeeld. Onder meer zijn toetsen bestudeerd die studenten gemaakt hebben in het blok internationalisering. Het auditteam is van mening dat deze toetsen op hbo-niveau zijn. Ook de wijze waarop de toetsen beoordeeld waren, was inzichtelijk en volgens het auditteam adequaat.

Daarnaast heeft het auditteam verslagen van beroepsproducten bestudeerd. Ook het niveau van deze verslagen was volgens het auditteam aan de maat.

Tot slot heeft het auditteam voorafgaand aan de audit 15 scripties beoordeeld. De scripties varieerden qua beoordeling tussen een 6 en een 9. Over het algemeen was het auditteam het eens met de beoordeling, hoewel het auditteam in detail soms tot een ander oordeel kwam. Reden hiervoor kan zijn dat het afstudeerverslag maar een deel van het afstuderen vormt, de presentatie van het afstudeerwerk telt ook mee bij de beoordeling. Dit deel heeft het auditteam niet kunnen beoordelen, en dat deel zou tot het (kleine) verschil in beoordeling kunnen zijn. Door een verdere specificering van het beoordelingsformulier kan de weging van de verschillende onderdelen wellicht duidelijker worden.

Het auditteam is van mening dat de scripties die het bestudeerd heeft, van voldoende niveau zijn, over het algemeen een goede structuur hebben, duidelijk zijn vormgegeven en dat er zinvol gebruik gemaakt is van (onder meer Engelstalige) literatuur. Eerste effecten van de nieuwe onderzoekslijn in het programma zijn in de afstudeerwerken zichtbaar. Het auditteam heeft er vertrouwen in dat dit het niveau van afstudeerwerkstukken in de toekomst nog meer ten goede zal komen.

Weging en Oordeel voldoende

Het auditteam is van mening dat de opleiding door het werk van de toetscommissie goed zicht heeft op het niveau van de toetsen en de betrouwbaarheid daarvan. Het auditteam is van mening dat de opleiding goed borgt dat de toetsen valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk zijn. De toetsen die het auditteam gezien heeft, voldeden aan deze eisen. Het niveau van de tussentijdse tentamens en het afstudeerniveau van de studenten beoordeelt het auditteam als voldoende. Het auditteam komt daarom op deze standaard tot een voldoende.

4. ALGEMENE CONCLUSIE

Het auditteam concludeert dat de opleiding voldoet aan alle standaarden van het beoordelingskader. De opleiding heeft de beoogde eindkwalificaties duidelijk geformuleerd en deze eindkwalificaties zijn op hbo-bachelor niveau. Het programma geeft door de inrichting, de inhoud en het niveau de studenten de mogelijkheid om de eindkwalificaties te bereiken. De opleiding beschikt over voldoende personeel van voldoende kwaliteit om het onderwijs te verzorgen en ook de voorzieningen voldoen aan de eisen. Het auditteam heeft 15 eindwerkstukken bestudeerd en is van mening dat het niveau van deze eindwerkstukken aantoont dat de opleiding er in slaagt de studenten op te leiden tot het niveau van een hbo-bachelor.

5. AANBEVELINGEN

Opleidingsprofiel

Het auditteam heeft tijdens de audit en in het rapport een aantal opmerkingen gemaakt over het opleidingsprofiel. Zo constateert het auditteam dat de opleiding een breed profiel hanteert. Echter studenten werken de eerste twee jaar aan het brede profiel, daarna profileren de studenten zich middels een verbredend en verdiepend blok, stage en afstuderen in een of twee van de dominante beroepsrollen (manager voeding, behandelaar en voorlichter). Het kan dus gebeuren dat een student, door de keuzes die hij of zij maakt bij de minoren, stage en afstuderen, na het tweede jaar niet meer in aanraking komt met een deel van de beroepsrollen. De andere, niet verkozen beroepsrollen komen echter nog wel in de beroepsproducten aan de orde. Het auditteam is van mening dat het zinvol zou zijn om als opleiding een keuze te maken; of een aantal duidelijke afstudeerprofielen creëren en hierop sturen, of studenten duidelijker sturen bij de keuze van minoren, stage en afstuderen om op die manier te zorgen dat ook in die fase van de opleiding de student zich bezig houdt met alle beroepsrollen.

Daarnaast concludeerde de leden van het auditteam dat een belangrijke ontwikkeling in het beroepenveld de aandacht voor preventie en public health is. Het auditteam beveelt aan om te overwegen om hier in het profiel meer aandacht aan te besteden.

Beroepenveldcommissie

Het auditteam had de indruk dat de beroepenveldcommissie (BVC) in de afgelopen jaren geen heel actieve rol heeft gespeeld binnen de opleiding. Sinds enige tijd heeft de BVC een nieuwe voorzitter. Zij maakte een gemotiveerde indruk en had een duidelijke visie op wat de BVC voor de opleiding kan betekenen. Een van de opmerkingen die de nieuwe voorzitter maakte, was dat de opleiding nog meer gebruik kan maken van de kennis door het werkveld als klant van de opleiding te beschouwen. Het auditteam wil de opleiding sterk adviseren om de banden met het werkveld via deze weg te verstevigen.

Studielast

Het auditteam is van mening dat het aantal contacturen aan de lage kant is en dat de studielast relatief laag is. De opleiding heeft het aantal contacturen verhoogd, hetgeen het auditteam een goede stap vindt. Het auditteam is van mening dat de opleiding ook de studielast verder zou moeten opvoeren.

Beoordelingsformulieren scripties

Het was voor het auditteam niet altijd duidelijk welke weging aan de eindbeoordeling van de scripties ten grondslag ligt. Volgens het auditteam zou dit nog beter ondervangen kunnen worden door een verdere specificering van het beoordelingsformulier, waardoor de weging van de verschillende onderdelen duidelijker zou worden.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding Voeding en Diëtetiek voltijd		
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel	
Beoogde eindkwalificaties		
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	V	
Programma		
Standaard 2. Oriëntatie programma	G	
Standaard 3. Inhoud programma	V	
Standaard 4. Vormgeving programma	G	
Standaard 5. Instroom programma	G	
Standaard 6. Studeerbaarheid programma	V	
Standaard 7. Omvang en duur programma	V	
Personeel		
Standaard 8. Doeltreffendheid personeelsbeleid	G	
Standaard 9. Kwalificaties personeelsbeleid	G	
Standaard 10. Omvang personeelsbeleid	V	
Voorzieningen		
Standaard 11. Huisvesting en materiele voorzieningen	V	
Standaard 12. Studiebegeleiding en informatievoorziening	V	
Kwaliteitszorg		
Standaard 13. Periodiek evalueren	V	
Standaard 14. Evalueren en verbetermaatregelen	V	
Standaard 15. Betrekken van partijen bij interne kwaliteitszorg	V	
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties		
Standaard 16. Toetsen en eindkwalificaties	V	
Samenvattend oordeel		V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Elke competentie is uitgewerkt in beroepstaken. De opleiding definieert een beroepstaak als volgt: Een beroepstaak is een bouwsteen van een competentie en is een geïntegreerd geheel van bij elkaar horende handelingen die de beroepsbeoefenaar op het hoogste niveau in een beroepscontext uitvoert. De beroepstaken worden verbonden aan de onderwijsblokken. In de blokken wordt vermeld op welk niveau de beroepstaken verworven worden. Op het niveau van een onderwijseenheid formuleert elke docent zelf de leerdoelen op basis van de beroepstaken en in de context van de opdracht uit de integrale leerlijn. In de leerdoelen is het niveau dat studenten moeten behalen in woorden zichtbaar gemaakt.

Rol beroepsbeoefenaar

Een afgestudeerde voedingskundige/diëtist is een beginnende beroepsbeoefenaar op hbo-bachelorniveau. Tijdens de studie ontwikkelt de student de "voorwaardelijke rol" beroepsbeoefenaar op hbo-bachelor niveau. De beroepstaken die aan deze beroepsrol zijn toegevoegd zijn, vormen de basis van het voedingskundige/diëtistische beroep en ze zijn ontleend aan de competenties van de zes "hoofdrollen": behandelaar, adviseur, voorlichter, manager voeding, ondernemer en onderzoeker. Deze basisvaardigheden zijn beroepstaken bij meerdere competenties, ofwel "werkt methodisch " is een beroepstaak bij de competenties 1, 6 t/m 15.

In het overzicht van de competenties en de bijbehorende beroepstaken is door middel van cursivering duidelijk gemaakt welke beroepstaken ook zijn toebedeeld aan de rol beroepsbeoefenaar, het is daarmee duidelijk aan welke competenties de beroepstaken ontleend zijn. Deze basisvaardigheden zijn expliciet gemaakt om aan te tonen dat de 6 beroepsrollen uit een aantal gemeenschappelijke beroepstaken bestaan . Dit betekent dat indien de student beroepstaken in de rol van behandelaar oefent hij die middels transfer ook kan inzetten / gebruiken in bijvoorbeeld de rol manager voeding.

Beroepstaken behorend bij rol 0 Beroepsbeoefenaar
<i>werkt methodisch/planmatig d.w.z.:</i> <ul style="list-style-type: none">- verzamelt gegevens- analyseert gegevens- formuleert kernprobleem (diagnose)- formuleert doelen SMART- evalueert
<i>werkt evidence based</i>
<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
<i>zorgt voor een goede relatie</i>
<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetiek</i>

Rol Behandelaar

Het behandelplan is het centrale beroepsproduct van de voedingskundige/diëtist als behandelaar. Het is geen enkelvoudig product, maar eerder een leidraad aan de hand waarvan andere (deel)producten tot stand komen. Nu geldt dat in principe voor elk beroepsproduct. Denk bijvoorbeeld aan het ondernemingsplan dat uit een aantal deelplannen is opgebouwd. Echter om recht te doen aan het belang en de complexiteit van de rol van voedingskundige/diëtist als behandelaar, is ervoor gekozen om rondom het behandelplan niet één maar zeven beroepsproducten te beschrijven. Daarbij wordt de volgorde van het methodisch handelen aangehouden. Overigens wil 'volgorde' niet zeggen dat het hier om van elkaar gescheiden fasen in het werkproces gaat. Behandelen is een proces waarin de stappen zich herhalen.

Beroepstaken behorend bij rol Behandelaar - product 1 Diëtistische diagnose - competentie 1	
Competentie 1 De voedingskundige/diëtist stelt een diëtistische diagnose vast, op basis van een analyse en interpretatie van gegevens die hij samen met de cliënt verzamelt om diens situatie en vraag in kaart te brengen.	
1-a	<i>werkt methodisch</i>
1-b	<i>verzamelt gegevens (diëtistische anamnese)</i>
1-c	<i>stelt diëtistische diagnose vast op basis van analyse en interpretatie van gegevens</i>

Beroepstaken behorend bij rol Behandelaar - product 2 Behandelplan- competentie 2	
Competentie 2 De voedingskundige/diëtist bespreekt – indien nodig na collegiaal consult – op basis van de diëtistische diagnose met de cliënt de mogelijke evidence based behandelwijzen en consequenties van behandeling, stelt doelen die passen in het totale zorgaanbod en bereikt hierover overeenstemming met de cliënt.	
2-a	<i>formuleert en bespreekt de behandeldoelen met de cliënt op basis van de diëtistische diagnose en zijn passend binnen het totale zorgaanbod (als onderdeel van de totale behandeling)</i>
2-b	<i>bereikt over de behandeldoelen overeenstemming met de cliënt; denkt en handelt cliëntgericht</i>
2-c	<i>werkt evidence based (volgens richtlijnen voor voedings-wetenschappelijke inzichten)</i>
2-d	<i>biedt advies op maat</i>
2-e	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
2-f	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
2-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief</i>
2-h	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
2-i	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetiek</i>

Beroepstaken behorend bij rol Behandelaar - product 3 Voedings- of dieetadvies - competentie 3	
Competentie 3 De voedingskundige/diëtist vertaalt een voedings- of dieetadvies in voedingsmiddelen volgens geldende normen, wetenschappelijke inzichten en door de beroepsgroep ontwikkelde richtlijnen en geeft hierover informatie die aansluit bij het kennisniveau en de cultuur van de cliënt.	
3-a	<i>baseert het dieetadvies op evidence based practice; passend en uitvoerbaar</i>
3-b	<i>vertaalt het dieetadvies/voedingsadvies in overleg met de cliënt in voedingsmiddelen, zoals een voorbeelddagmenu</i>
3-c	<i>geeft (praktische) informatie die aansluit bij het kennisniveau en cultuur van de cliënt (bijvoorbeeld receptuur, bereidingstips, outillage)</i>
3-d	<i>zet hulpmiddelen adequaat in (bijvoorbeeld voorlichtingsmateriaal, video, internet)</i>

Beroepstaken behorend bij rol Behandelaar - product 4 Begeleiding/coaching- competentie 4	
<p>Competentie 4 De voedingskundige/diëtist begeleidt/coacht de cliënt bij de uitvoering van het voedings- of dieetadvies in diens woon- en leefsituatie en maakt daarbij gebruik van op de cliënt afgestemde communicatie- en motivatietechnieken om verandering in het gedrag of leefstijl teweeg te brengen. Begeleiding en coaching zijn op te vatten als essentiële ondersteuning bij het voedings- of dieetadvies. In die zin zijn beide ook op te vatten als een product.</p>	
4-a	<i>zorgt voor een goede (hulpverlener)relatie</i>
4-b	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
4-c	<i>begeleidt /coacht de cliënt bij de uitvoering van het voedings- of dieetadvies</i>
4-d	<i>gebruikt een passend gekozen gespreksmethodiek (bijv. motivational interviewing, health counseling) en past deze adequaat toe</i>
4-e	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>

Beroepstaken behorend bij rol Behandelaar - product 5 Rapportage/evaluatie- competentie 5	
<p>Competentie 5 De voedingskundige/diëtist evalueert de behandeling met de cliënt (zowel tussendoor als aan het eind), beoordeelt de effectiviteit van de behandeling en sluit de behandeling af met een rapportage aan de verwijzer.</p>	
5-a	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
5-b	<i>evalueert de behandeling (proces, inhoud en effect) en stelt zo nodig in overleg: het behandelplan bij of verwijst terug of rond de behandeling af</i>
5-c	<i>rapporteert adequaat naar verwijzer en andere zorgverleners in correct Nederlands.</i>

Beroepstaken behorend bij rol Behandelaar - product 6 Zorgdossier- competentie 6	
<p>Competentie 6 De voedingskundige/diëtist registreert op basis van vigerende wetten, beroepscode en geldende classificaties van de beroepsgroep de gegevens van cliënten in een dossier en beheert dit ter verantwoording, ten behoeve van kwaliteitsverbetering en ten behoeve van onderzoek.</p>	
6-a	registreert gegevens systematisch en kernachtig
6-b	registreert eenduidig zodat gegevens ingezet kunnen worden voor collegiale overdracht/toegepast onderzoek
6-c	<i>werkt methodisch en zorgvuldig</i>
6-d	draagt verantwoordelijkheid voor het dossier en de gegevens van de cliënt en hanteert de wettelijke regels

Beroepstaken behorend bij rol Behandelaar - product 7 Protocol/richtlijn- competentie 7	
<p>Competentie 7 De voedingskundige/diëtist maakt in collegiaal verband een evidence based ontwerp voor het ontwikkelen of bijstellen van een protocol/richtlijn ten behoeve van de behandeling van een gezondheidsprobleem, ten einde een hogere kwaliteit van voedings- en dieet zorg te bereiken.</p>	
7-a	<i>werkt evidence based</i>
7-b	<i>werkt methodisch</i>
7-c	ontwerpt een dieetbehandelingsprotocol / richtlijn conform een standaard en onderbouwt en rapporteert de gemaakte keuzen / conclusies
7-d	bewaakt en verbetert kwaliteit van eigen handelen (d.m.v. casuïstiekbespreking, intercollegiaal overleg, intervisie, intercollegiale toetsing)
7-e	neemt initiatieven voor het verbeteren van het kwaliteitsbeleid (bijv. kwaliteitshandboek, procedures)

Rol Adviseur

Het voedingskundig advies heeft te maken met het belang van een gezonde en verantwoorde voeding/leefstijl en speelt in op een sterk gegroeid gezondheidsbewustzijn. Een voedingskundig advies is dan ook altijd een advies over keuze, rol en effecten, waarbij voedingskundige argumenten leidraad zijn.

Er bestaat een toenemende behoefte aan informatie over voedingsmiddelen met een 'gezondheidsclaim'. Het gevolg van deze ontwikkeling is dat voedingskundigen/diëtisten steeds vaker worden ingezet in de voedingsmiddelenindustrie en bij cateraars. Bij bedrijven bestaat behoefte aan voedingskundige kennis en/ of adviesvaardigheden op het gebied van voeding en diëten. Van de voedingskundige/diëtist in deze sector vraagt dit bijvoorbeeld voedingskundige kennis, productkennis (wet- en regelgeving etikettering, claims, voedingswaarde declaratie), marketingkennis, kennis van menu's, recepten, hygiëne (HACCP) en van diëten. Daarnaast wordt verwacht dat hij communicatief sterk is en kan omgaan met weerstand is, zich actief opstelt en een mening heeft over voedingsmiddelen.

Beroepstaken behorend bij rol Adviseur- product 8 Voedingskundig advies - competentie 8	
Competentie 8 De voedingskundige/diëtist stelt met behulp van een welomschreven onderzoeksmethodiek en recente wetenschappelijke inzichten een voedingskundige analyse op en vertaalt deze in een voedingskundig advies aan de opdrachtgevende organisatie, dat bijdraagt aan het welzijn en de prestaties.	
8-a	<i>werkt methodisch</i>
8-b	<i>werkt evidence based; verzamelt evidence based gegevens (zoals : wetgeving, verpakkingen, voedingskundige gegevens, menusamenstelling, sensorische eigenschappen, organisatie voedingsdienst)</i>
8-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
8-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
8-e	<i>zorgt voor een goede relatie</i>
8-f	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
8-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
8-h	<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
8-i	<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
8-j	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
8-k	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetiek</i>
8-l	formuleert een professioneel voedingskundig advies waarin afgewogen beslissingen zijn genomen onderbouwt en rapporteert de gemaakte keuzes en conclusies

Beroepstaken behorend bij rol Adviseur- product 9 Kwaliteitsplan/Voedingsbeleidsplan - competentie 9	
Competentie 9 De voedingskundige/diëtist stelt in het kader van het voedingsbeleid van een opdrachtgevende organisatie een kwaliteitsplan op.	
9-a	<i>werkt methodisch</i>
9-b	<i>werkt evidence based</i>
9-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
9-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
9-e	<i>zorgt voor een goede relatie</i>
9-f	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
9-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
9-h	<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
9-i	<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
9-j	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
9-k	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetiek</i>
9-l	formuleert een (deel van een) kwaliteit/ voedingsbeleidsplan waarin afgewogen beslissingen zijn genomen op basis het principe "plan – do – check – act" en onderbouwt en rapporteert de gemaakte keuzen / conclusies

Rol Voorlichter

De waarde van de rol van de voedingskundige/diëtist in het kader van preventie en bij specifieke klantgroepen zoals bijvoorbeeld (top)sporters, zuigelingen, peuters en basisschoolleerlingen wordt steeds meer onderkend en benut. Voedingskundigen/diëtisten werken in de voedingsvoorlichting o.a. samen met scholen, huisartsen en gemeentelijke instellingen. De voedingskundige/diëtist ontwerpt en beargumenteert een voorlichtingsplan –op eigen initiatief, dan wel van derden- om op het gebied van voeding en gezondheid, het welzijn of de prestaties van een specifieke doelgroep te bevorderen, voert dit plan uit (of coördineert de uitvoering ervan) en draagt zorg voor de evaluatie.

Beroepstaken behorend bij rol Voorlichter - product 10 Voorlichtingsplan- competentie 10	
Competentie 10 De voedingskundige/diëtist ontwerpt en beargumenteert – met behulp van recente professionele en wetenschappelijke inzichten – een voorlichtingsplan, op eigen initiatief, dan wel van derden, om op het gebied van voeding de gezondheid, het welzijn of de prestaties van een specifieke doelgroep te bevorderen, voert dit plan uit (of coördineert de uitvoering ervan) en draagt zorg voor de evaluatie. De voedingskundige/diëtist ontwerpt en ontwikkelt voorlichtingsmateriaal.	
10-a	<i>werkt methodisch</i>
10-b	<i>werkt evidence based</i>
10-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
10-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
10-e	<i>zorgt voor een goede relatie</i>
10-f	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
10-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
10-h	<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
10-i	<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
10-j	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
10-k	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetiek</i>
10-l	<i>kiest een methode van voorlichting</i>
10-m	<i>ontwerpt en ontwikkelt voorlichtingsplan en zorgt dat het voorlichtingsmateriaal is afgestemd op de doelgroep wat betreft doel, functionaliteit en aantrekkelijkheid</i>
10-n	<i>voert voorlichtingsplan uit en/of coördineert de uitvoering en evaluatie</i>

Rol Manager voeding

De rol manager voeding verwijst naar functies waarin de voedingskundige/diëtist in een organisatie leiding geeft en werkprocessen coördineert of een functie waarbij het initiëren en onderhouden van cliëntrelaties de verantwoordelijkheid is. Dit alles vanuit voedingskundig (bedrijfsmatig) perspectief. Deze brede rol komt zowel voor in een profit als in een non-profit organisatie. In een profit-organisatie betreft het bijvoorbeeld de productmanager, die leidinggevende werkzaamheden uitvoert bij de marketing en productie van voedingsproducten of een rayonmanager voor specifieke voedingsproducten. In een non-profit organisatie kan de rol manager voeding bijvoorbeeld het hoofd diëtetik zijn, waarbij op beleidsniveau wordt meegeacht en geadviseerd over de praktische uitvoering van ideeën en strategieën. De rol manager voeding, met het beroepsproduct kwaliteitsplan, kan een functie zijn binnen de kwaliteitsdienst van voedingsmiddelenindustrie, maar ook bij bedrijven betreffende hygiëeadvisering.

Beroepstaken behorend bij rol Manager voeding - product 11 Marketingplan - competentie 11	
Competentie 11 De voedingskundige/diëtist stelt voor een product-marktcombinatie een marketingplan op, op basis van interne en externe analyses die zijn uitgevoerd met behulp van de SWOT-methode (= strengths, weaknesses, opportunities, threats). Het product kan ook een dienst betreffen.	
11-a	<i>werkt methodisch</i>
11-b	<i>werkt evidence based</i>
11-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
11-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
11-e	<i>zorgt voor een goede relatie</i>
11-f	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
11-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
11-h	<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
11-i	<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
11-j	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
11-k	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetik</i>
11-l	<i>maakt een interne en externe (markt) analyse (SWOT)</i>
11-m	<i>formuleert een marketingplan waarin afgewogen beslissingen zijn genomen onderbouwt en rapporteert de gemaakte keuzen / conclusies</i>
11-n	<i>beschikt over commerciële vaardigheden</i>

Beroepstaken behorend bij rol Manager voeding - product 12 Kwaliteitsplan - competentie 12	
Competentie 12 De voedingskundige/diëtist stelt in het kader van voedselveiligheid een kwaliteitsplan op voor de eigen of andere organisatie, conform internationaal vastgestelde eisen en procedures (bijv. HACCP), met behulp van onderzoek naar de consumentenkwaliteit.	
12-a	<i>werkt methodisch</i>
12-b	<i>werkt evidence based</i>
12-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
12-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
12-e	<i>zorgt voor een goede relatie</i>
12-f	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
12-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
12-h	<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
12-i	<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
12-j	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
12-k	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetik</i>
12-l	<i>formuleert een (deel van een) kwaliteit/ voedingsbeleidsplan waarin afgewogen beslissingen zijn genomen op basis het principe "plan - do - check - act" en onderbouwt en rapporteert de gemaakte keuzen / conclusies</i>

Rol Ondernemer

De voedingskundige/diëtist kan als zelfstandige gaan werken, als freelancer of door een eigen bedrijf te beginnen. De geleverde dienstverlening kenmerkt zich door deskundigheid in voeding en diëten en klantgerichtheid. De onderneming kan zich, met diverse soorten producten en diensten, op allerlei klanten categorieën richten. Het zelfstandig ondernemerschap vereist ambitie en bedrijfsmatig kunnen denken. Het opzetten en implementeren van nieuwe concepten en het effectief zijn in het maken en onderhouden van contacten is belangrijk en vraagt ondernemingsgeest. De voedingskundige/diëtist die leiding geeft aan een afdeling en over budget beschikt, kan, hoewel in loondienst, ook als een ondernemer worden gezien.

Beroepstaken behorend bij rol Ondernemer - product 13 Ondernemingsplan - competentie 13	
Competentie 13 De voedingskundige/diëtist stelt als zelfstandig ondernemer een ondernemingsplan op, met daarin een financiële onderbouwing van de doelstellingen, op basis van onderzoek naar voedings-, consumenten- en gezondheidstrends in de externe omgeving.	
13-a	<i>werkt methodisch</i>
13-b	<i>werkt evidence based</i>
13-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
13-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
13-e	<i>zorgt voor een goede relatie</i>
13-f	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
13-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
13-h	<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
13-i	<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
13-j	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
13-k	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetiek</i>
13-l	<i>maakt een interne en externe (markt) analyse (SWOT)</i>
13-m	<i>stelt een financieel plan op</i>
13-n	<i>formuleert een ondernemingsplan waarin afgewogen beslissingen zijn genomen onderbouwt en rapporteert de gemaakte keuzen / conclusies</i>
13-n	<i>beschikt over commerciële vaardigheden</i>

Beroepstaken behorend bij rol Ondernemer - product 14 Afdelingsplan/activiteitenplan - competentie 14	
Competentie 14 De voedingskundige/diëtist implementeert en coördineert keuzes uit het strategisch plan, door de interne processen van de afdeling zo te sturen dat de doelstellingen worden gerealiseerd.	
14-a	<i>werkt methodisch</i>
14-b	<i>werkt evidence based</i>
14-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
14-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
14-e	<i>zorgt voor een goede relatie</i>
14-f	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
14-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
14-h	<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
14-i	<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
14-j	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
14-k	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetiek</i>
14-l	<i>stelt op basis van een strategisch plan een afdeling/activiteitenplan op en implementeert dit plan (of draagt zorg voor implementatie)</i>

Rol Onderzoeker

De voedingskundige/diëtist adviseert over de opzet en uitvoering van voedingsgerelateerd onderzoek (voedselconsumptie onderzoek) en participeert in voedingsgerelateerd onderzoek onder consumenten en draagt mede zorg voor verzameling en verwerking van gegevens en vastlegging van bevindingen, conclusies en aanbevelingen in een onderzoeksrapport.

De voedingskundige/diëtist zal vooral participant zijn in onderzoek vanuit een praktisch voedingskundig of diëtistisch perspectief.

De werkzaamheden kunnen zijn het kritisch beoordelen van aan voeding gerelateerde onderzoekprotocollen, het beoordelen van het onderzoekdesign, het zelf opzetten van een onderzoekprotocol, het ontwerpen van meetinstrumenten, literatuur onderzoek, het verzamelen/monitoren van gegevens. De beroepsrol van onderzoeker wordt ook uitgeoefend binnen andere beroepsrollen.

Beroepstaken behorend bij rol Onderzoeker - product 15 Onderzoeksopzet en onderzoeksrapport - competentie 15	
Competentie 15 De voedingskundige/diëtist adviseert over de opzet en uitvoering van voedingsgerelateerd onderzoek en de daarbij te hanteren protocollen. De voedingskundige/diëtist initieert onderzoek op basis van cliëntendossiers op het gebied van voeding in relatie tot leefstijl en gezondheid, om aldus een bijdrage te leveren aan de optimalisering van de praktische beroepsuitoefening binnen de eigen afdeling. De voedingskundige/diëtist participeert in voedingsgerelateerd onderzoek onder consumenten en draagt mede zorg voor verzameling en verwerking van gegevens en vastlegging van bevindingen, conclusies en aanbevelingen in een onderzoeksrapport. Het doen van onderzoek op zich staat hier centraal.	
15-a	<i>werkt methodisch</i>
15-b	<i>werkt evidence based</i>
15-c	<i>werkt doelmatig, efficiënt, effectief en proactief</i>
15-d	<i>werkt multidisciplinair en zoekt actief de samenwerking</i>
15-e	<i>zorgt voor een goede relatie</i>
15-f	<i>past adequate communicatieve vaardigheden toe aangepast aan, cultuur, afkomst, taal en functiebeperking</i>
15-g	<i>oefent het beroep uit vanuit een internationaal en multicultureel perspectief.</i>
15-h	<i>denkt en handelt klant (cliënt) gericht</i>
15-i	<i>weegt gegevens en verschillende oplossingsrichtingen af om tot een realistisch oordeel te komen</i>
15-j	<i>reflecteert ten aanzien van het eigen handelen</i>
15-k	<i>heeft een brede actuele vakkennis over voeding en diëtetiek</i>
15-l	<i>kiest de juiste onderzoeksmethodiek / design en adviseert over opzet en uitvoering</i>
15-m	<i>initieert (diëtistisch/voedingskundig) onderzoek en formuleert opdracht/vraag /probleem en doelstelling</i>
15-n	<i>kiest (in overleg) juiste onderzoeksmethodiek / -design en voert onderzoek uit / participeert in onderzoek</i>
15-o	<i>gebruikt de passende onderzoeksmethoden en technieken en rapporteert adequaat, doelgericht en correct</i>

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Programma-overzicht (vakken) opleiding Voeding en Diëtetiek

Propedeuse

leerlijn \ blok	blok 1: <i>voedingskundige/diëtist</i> alle beroepsrollen	blok 2: <i>voeding en bedrijf</i> manager voeding ondernemer	blok 3: <i>behandeling en advies</i> behandelaar adviseur	blok 4: <i>onderzoek en voorlichting</i> voorlichter onderzoeker
integraal	<i>beroepsproduct:</i> integrale opdracht	<i>beroepsproduct:</i> marketingplan ondernemingsplan	<i>beroepsproduct:</i> behandelplan, voedingskundig advies/ kwaliteitsplan	<i>beroepsproduct:</i> voorlichtingsplan onderzoeksrapport
conceptueel	voedingsleer levensmiddelenleer anatomie/fysiologie diëtetiek chemie kritisch denken onderzoek/ evidence based practice	voedingsleer levensmiddelenleer anatomie/fysiologie chemie consumenten: sociologie – psychologie microbiologie Engels onderzoek/evidence based practice	voedingsleer levensmiddelenleer anatomie/fysiologie diëtetiek chemie psychologie Engels onderzoek/evidence based practice	voedingsleer levensmiddelenleer anatomie/fysiologie diëtetiek biochemie psychologie sociologie onderzoek/evidence based practice
vaardigheden	voedingspracticum projectmatig samenwerken schriftelijke vaardigheden informatica- bibliotheektraining	voedingspracticum gespreksvaardigheden presentatievaardigheden rekenvaardigheden	voedingspracticum diëtistische- en voedingsanamnese kritisch denken	voedingspracticum antropometrie statistiek onderzoek (interview – enquête)
reflectie	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding

Hoofdfase jaar 1 (2^e studiejaar)

leerlijn \ blok	blok 1: <i>voeding en ziekte</i> behandelaar ondernemer	blok 2: minor	blok 3: <i>voeding en onderzoek</i> manager voeding onderzoeker	blok 4: <i>voeding en doelgroepen</i> voorlichter adviseur
integraal	<i>beroepsproduct:</i> behandelplan afdelingsplan diëtetiek ethiek kritisch denken kwaliteit en beleid: kwaliteitszorg kwaliteit en beleid: economie	academie minor o.a. -preventie hoezo? -psychiatrie, medicatie en voeding -leefstijlcoach -capita selecta of hogeschool- of externe minor	<i>beroepsproduct:</i> marketingplan onderzoeksrapport marketing onderzoek sensorisch onderzoek levensmiddelen leer	<i>beroepsproduct:</i> voorlichtingsplan voedingskundig advies/ kwaliteitsplan/ voedingsbeleidsplan voedingsleer voorlichting diëtetiek
conceptueel	pathologie biochemie psychologie		pathologie diëtetiek	kindergeneeskunde biochemie psychologie sociologie
vaardigheden	voedingspracticum skills: diëtistische vaardigheden		voedingspracticum gespreksvaardigheden SPSS/Excel	microbiologie skills: lastige gespreksituaties didactiek
reflectie	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding

Hoofdphase jaar 2 (3^e studiejaar)

leerlijn \ blok	blok 5: minor	blok 6: <i>internationale context</i>	blok 7: <i>profilering verbreding</i> gekozen rol	blok 8: <i>profilering verdieping</i> gekozen rol
integraal	academie minor o.a. -preventie hoezo? -psychiatrie, medicatie en voed. -leefstijlcoach - capita selecta -interdisciplinair = beter -food design -sport of hogeschool- of externe minor	diëtetiek communicatie	externe integrale praktijkopdracht gekozen beroepsrol	externe integrale praktijkopdracht gekozen beroepsrol
profilerings ruimte (minor)		<i>keuzemodulen:</i> andere doelgroepen – sport en voeding – stofwisselingsziekten – alternatieve voeding		
	werkervarings stage in binnen- of buitenland			
conceptueel		voedingsleer pathologie levensmiddelenleer sociologie economie	diëtetiek pathologie sociologie consumentengedrag	diëtetiek pathologie onderzoek biochemie
vaardigheden		voedingspracticum journal club/engelstalige wetensch. literatuur		
reflectie	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding	studieloopbaanbegeleiding

Hoofdphase jaar 3 (4^e studiejaar)

4 e studiejaar	werkervaring stage (gekozen rollen)		afstudeerstage (gekozen rollen)	
----------------	-------------------------------------	--	---------------------------------	--

BIJLAGE IV Locatiebezoek

Programma Externe Audit Opleiding Voeding en Diëtetiek: 6 en 7 juni 2011

Maandag 6 juni 2011

Lokaal: SL 129

Tijd	Groep	Namen	Lijn van onderwerpen
8:30 – 9:30	Intern beraad	<i>Ontvangst door Sander Rijksbaron en Wianda Visser</i>	
9.30 – 10:15	Management	Son Burgers (directeur) Sander Rijksbaron (teamleider) Wianda Visser (teamleider)	- Beoogde eindkwalificaties - Programma - Personeel - Kwaliteitszorg - Voorzieningen - Toetsing
10.15 – 11:00	Coördinatoren	Inge Audenaerde (afstuderen) Emine Turkeli (stage) Eric Tabben (stage) Helene van Dulmen (compact onderwijsprogramma) Suzanne van Steijn (curriculumcommissie) Ria van Kuijeren (kwaliteitszorg)	- Beoogde eindkwalificaties - Programma - Kwaliteitszorg - Voorzieningen
11.00 – 12:00	Docenten 1	Dorien Voskuil (docent onderzoek/ pathologie) Lot Schaap (docent psychologie) Gwendell Foendoe Aubel (docent voeding) Richard van Ommeren (docent biologie; project SLB) Lucita Couto Gestal (docent communicatie) Gera van de Bergh (docent voeding/ marketing)	- Beoogde eindkwalificaties - Programma - Personeel - Kwaliteitszorg - Voorzieningen - Toetsing
12.00– 13.00	Lunch en intern beraad (lokaal SL 153)		
<i>Vanaf dit tijdstip start van at random lesbezoek</i>			
13.00 – 14.00	Rondleiding	Marjolein Baauw, Eric Tabben, Paula Groen	- Bibliotheek - Praktijkruimtes
14.00 – 15.00	Studenten (parallelsessie)	Ouassima Belmoussi (VD1 en opleidingscie) Mara Buyse (VD1) Ciska Stolzenbach (VD2 en opleidingscie) Annemarie Verouden (VD2 en opleidingscie) Natalia Ruiz Oud (compact VD2) Karen Eusebius (VD3 en opleidingscie) Susy Bigalia (VD1 en opleidingscie) Tessa Ruskus (VD1) Diana Buitendijk (VD1) Vera Kluivers (VD2 en opleidingscie) Gre Dieleman (compact VD2) Fiona Luzac (VD4)	- Beoogde eindkwalificaties - Programma - Personeel - Voorzieningen - Toetsing
15.00 – 16.00	Spreekuur		<i>Tevens tijd voor verificatie van documenten</i>
16.00 – 17.00	Werkveld	<i>Werkveld:</i> Yvette Kilian (eigen praktijk) Ewine Ambrust (ziekenhuis) <i>Beroepenveldcommissie:</i> Suzanne Borst (Abbott Nutrition) Ria van de Pol (De Nederlandse Zuivelorganisatie) <i>Alumni:</i> Esther Hospes (studeert door) Adele Schmidt (ex compact: eigen praktijk)	- Beoogde eindkwalificaties - Programma

Programma Externe Audit Opleiding Voeding en Diëtetiek: 6 en 7 juni 2011

Dinsdag 7 juni 2011

Lokaal: SL 129

Tijd	Groep	Namen	Lijn van onderwerpen
8:30 – 9.00	Intern beraad		
9.00 – 10.00	Docenten 2	Yvonne de Haas (docent communicatie) Karin Ploegh (docent psychologie) Cora van Waveren (docent voorlichting; opleidingscie) Lucita Couto Gestal (docent communicatie) Anke van Hazendonk (doc. voeding; coörd. vaardigh.) Frank van Nispen (docent voeding; voorz. instroom)	- Beoogde eindkwalificaties - Programma - Personeel - Kwaliteitszorg - Voorzieningen Toetsing
10.00 – 11.00	Examen commissie Toetscommissie	Inge Audenaerde (voorzitter examencommissie) Aletta de Raad (examencommissie) Matthijs Fleurke (examencommissie; opl. cie) Joop Lambert (toetscommissie) Annelies Rotteveel (toetscommissie) Liselore van Nunen (toetscommissie)	- Beoogde eindkwalificaties - Toetsing
11.00 – 12.00	Pending issues		
12.00– 13.00	Lunch en intern beraad (lokaal SL153)		
13.00 – 14.00	Terugkoppeling / afsluiting	Team Voeding en Diëtetiek	

Werkwijze m.b.t. keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers. Van het openspreekuur is gebruik gemaakt.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam at random een aantal lessen bezocht en met de daar aanwezige studenten gesproken.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding Voeding en Diëtetiek, april 2011;
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties;
- Schematisch programmaoverzicht / Beroepskader en competentieprofielen;
- Studentenstatuut inclusief:
 - Toelating en inschrijving, studieadvies, gedragsregels, rechtsbescherming, MR, financiën
 - Beschrijving structuur Academie en opleiding
 - inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen,
 - literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en
 - Studiepunten
 - Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel;
 - Medewerkersprofielen onderwijzend personeel van de Academie voor Gezondheid.
 - Functieprofielen
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzichtslijst van afstudeerwerkstukken van 2009-2010;
- Overzicht van de contacten met het werkveld. Ledenlijst/regelement/notulen van de beroepenveldcommissie en overzicht relatienetwerk docenten voeding en diëtetiek;
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid, alumnionderzoek HBO monitor en werkgeversonderzoek;
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Diverse documenten rondom de Examencommissie, waaronder:
 - rol en positionering examencommissie, juni 2007
 - (huishoudelijk) reglement, 23 juni 2010
 - Jaarverslag examencommissie 2009 -2010
 - Positionering examencommissie, maart 2008
 - Verslag overleg positie examencommissie n.a.v. nieuwe regeling, 28-10-2010
 - Procesboek examencommissie Academie voor Gezondheid, 28-3-2011
- onderwijsbeleidsplan of soortgelijk(e) document(en);
 - Beleidsplan 2011, Academie voor Gezondheid, dd. 1 oktober 2010
 - Beleidsplan en Projectplan "programma onderzoek" voor de Academie voor Gezondheid
 - Strategische notitie Onderzoek + Lectoraat, 3-2-2009;
- Personeels(beleid)plan en soortgelijke documenten, waaronder;
 - Strategisch personeelsplan 2010-2013
 - Teamstructuur Voeding en Diëtetiek, Projectgroep Teamstructuur, maart 2011
 - Opleidingsplan Academie voor Gezondheid (concept) 2011;
- Voorzieningenplan;
- Kwaliteitszorgsysteem, 2010 – 2013, d.d .april 2011;
- Hogeschoolontwikkelingsplan (HOP) 2009-2013 + Kaderbrief 2011;
- Handleiding toelatingsprocedure compact programma studie jaar 2010-2011
- Opleidingskader van de opleiding Voeding & Diëtetiek, inclusief competentieprofiel, de onderwijsvisie, beschrijving en inrichting van het curriculum,
- het toetsbeleid en visie op slb. d.d. 23-11-2010,

- Projectplan Studieloopbaanbegeleiding 2010 – 2011
- Beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking, hogeschoolbreed;

De door het panel bepaalde representatieve selectie van 15 afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar.

20053065	Huidige voedingsinterventie op het gebied van bariatrische chirurgie
20053498	Energiebehoefte op de Intensive Care, een kwestie van balanceren. Onderzoek naar het bepalen van de energiebehoefte en de energie- en eiwitname van IC- patiënten in het LUMC
20050846	De website van de zelfstandige diëtist. Onderzoek naar de inhoud van de website van de vip-diëtisten West-Brabant
07005504	Extern, emotioneel en lijngericht eetgedrag bij kinderen met obesitas in de Haagse Maatjes studie Juliana Kinderziekenhuis
20051166	Voedingsvoorlichting bij kinderdagverblijven. Onderzoeks- en adviesrapport gericht aan Nutricia Nederland b.v.
20052085	Voedingsadviezen bij Psoriasis, zin of onzin? Literatuuronderzoek naar de rol van voeding bij psoriasis Praktijk Fanoy
07030924	Zeg en begrijp het met plaatjes. Visuele voedingsadviezen voor allochtonen en laaggeletterde kinderen met diabetes mellitus Diëtistenpraktijk Janne de Jong te Dordrecht
20050320	Patiënttevredenheid. Een onderzoek naar hoe klinische patiënten in het Ziekenhuis Bronovo meer tevreden kunnen over de werkwijze van de diëtisten
20052235	Unintentional weight gain in Dutch breast cancer survivors NKI Amsterdam
20055169/ 20053072	Cliënttevredenheidsonderzoek STAR-MDC
20041630	Een onderzoek naar de afwijking tussen de voedingsinname en de voedingsbehoefte van kinderen in een klinische setting
20061916	Gezond op eigen benen. Preventiebenadering van jongvolwassenen op het gebied van gezonde leefstijl. Ministerie VWS
20063610	Kwaliteit van leven bij COPD patiënten. De invloed van de dieetbehandeling van Diëtistenpraktijk de Groen Appel
20050622	Voeding bij inflammatoire darmziekten. De laatste ontwikkelingen op het gebied van voeding bij inflammatoire darmziekten, verwerkt in twee voedingsrichtlijnen (colitus ulcerosa en ziekte van Crohn) voor patiënten. Groene Hart Diëtheek B.V.
20009651/20065346	Cliënttevredenheidsonderzoek voedingsadviesbureau Vie
96007536	Verslag adviesrapport Histaminebeperkt dieet Diëtistenpraktijk Fanoy

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - studentzaken
voorzitter drs. R. B. van der Herberg	X	X				
werkveld- / vakdeskundige dr. J.A. Iestra			X	X	X	
werkveld- / vakdeskundige drs. J.W. Zijlstra			X	X		
studentlid A.P. van der Burg						X
secretaris	X					

Op 21 april 2011 keurde de NVAO de samenstelling van het panel Voeding en Diëtetiek, nr# 5089, De Haagse Hogeschool goed.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer drs. R.B. van der Herberg is partner en senior adviseur bij Hobéon. Hij heeft de afgelopen jaren geparticipeerd in vele accreditatietrajecten in het hbo en advieswerkzaamheden uitgevoerd in het hbo, mbo en vo.
2	Mevrouw dr. J. A. Iestra is als universitair docent, onderwijsontwikkelaar en onderwijscoördinator en onderzoeker verbonden aan de sectie Voedingwetenschappen Juliuscentrum van het UMC in Utrecht. HBO-onderwijs ervaring heeft zij door een stagedocentschap aan de HAN. Voor die tijd heeft zij onder meer clusterleider gewerkt in het UMC Utrecht en als klinisch diëtist, onderzoeker en docent gewerkt in het LUMC.
3	Mevrouw J.W. Zijlstra is als docente en onderwijsontwikkelaar verbonden aan de opleiding Voeding en diëtetiek van de Hogeschool van Amsterdam. Daarnaast is zij bezig aan een promotietraject aan de Universiteit Utrecht en is zij als zelfstandig psycholoog-diëtist werkzaam.
4	Mevrouw A. van der Burg is tweedejaars studente Voeding en Diëtetiek aan de Hogeschool van Amsterdam.

Secretaris/Coördinator

Mevrouw drs. M.S. Bijkerk

Gecertificeerd d.d. oktober 2010

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

J. A. Iestra

PRIVÉ ADRES:

Zonnehof 4-D
3811 NC Amersfoort

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

bachelor Voeding & Diëtetiek
Haagse Hogeschool

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Haagse Hogeschool

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Hanna Zijlstra
Weegbreetuin 4
2317 NH Leiden

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Haagse Hogeschool, opleiding Voeding en Diëtetiek

aangevraagd door de instelling:

Hobéon

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:
Leiden

Datum:
29 maart 2011

Handtekening:
Hanna Zijlstra

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Anouk van der Burg
Hivesumstraat 186

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

De hogeschool van Amsterdam

aangevraagd door de instelling:

Haagse Hogeschool

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Amsterdam

Datum: dinsdag 23 maart 2011.

Handtekening:

A. van der Burg

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Aniek van der Burg
Hivesumstraat 186

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

De hogeschool van Amsterdam

aangevraagd door de instelling:

Haagse Hogeschool

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Amsterdam

Datum: dinsdag 23 maart 2011.

Handtekening:

A. van der Burg

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)
Herberg, drs. R.B. van der

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:
Voeding & Diëtetiek

aangevraagd door de instelling:
De Haagse Hogeschool

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 4/4/2011

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Bijkerk, drs. M.S.

is als ~~deskundige~~ / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Voeding & Diëtetiek

aangevraagd door de instelling:

De Haagse Hogeschool

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 4/4/2011

Handtekening:

